

Ses Bilgisi (Fonetik)	3
Testler	18
Yazım Kuralları.....	22
Testler	42
Noktalama İşaretleri	46
Testler	54
Cevap Anahtarı	58

SES BİLGİSİ (FONETİK)

Ses yolunda oluşan, kulağın duyabildiği titreşimlere **ses** denir.

✓ Seslerin yazıdaki karşılığına harf denir. Harflerden **heceler**, hecelerden de **sözcükler** oluşur.

✓ Harfler ünlü (**sesli**) ve **ünsüz** (**sessiz**) olmak üzere ikiye ayrılır:

Ünlüler:

Ünlüler ve Özellikleri	DÜZ		YUVARLAK	
	GENİŞ	DAR	GENİŞ	DAR
KALIN	a	ı	o	u
İNCE	e	i	ö	ü

Ünlülerin ses özelliklerini bu tablodan görmek mümkündür.

Örneğin:

ı : "kalın, dar, düz" bir ünlüdür.

ö : "ince, geniş, yuvarlak" bir ünlüdür.

Ünlü Uyumları

1. Büyük Ünlü (Kalınlık-İncelik) Uyumu

<p>I. KURAL: Bir sözcük kalın ünlü ile başlıyorsa kalın ünlü ile bitmelidir.</p> <p>a, ı, o, u → a, ı, o, u</p> <p>bağımsızca</p> <p>arkadaşlığın</p> <p>uzunluk</p> <p>aramışız</p> <hr/> <p>Bu sözcüklerde kalından sonra kalın gelmiş, sözcükler büyük ünlü uyumuna uymuş.</p>	<p>II. KURAL: Bir sözcük ince ünlü ile başlıyorsa ince ünlü ile bitmelidir.</p> <p>e, i, ö, ü → e, i, ö, ü</p> <p>kesinliğin</p> <p>kömürden</p> <p>gelmişsiniz</p> <p>çiçekçilik</p> <hr/> <p>Bu sözcüklerde inceden sonra ince gelmiş, sözcükler büyük ünlü uyumuna uymuş.</p>
--	---

Uyarılar:

✓ Türkçede ekler, eklendikleri sözcüklerin son hecesiyle uygunluk gösterir.

Konuştuklarımız aramızda kalacaktır.

Her ek, kendinden sonra gelen ünlüyle kalınlık-incecik bakımından uyum içindedir.

✓ Ekler genel olarak eklendikleri sözcüklerin son hecesine uygunluk gösterse de bazı eklerin tek biçimi olduğu için bu ekler, büyük ünlü uyumuna aykırılık gösterir.

- ken : yaparken, okurken, çocukken...
- leyin : akşamleyin, sabahleyin...
- ki : sabahki, akşamki, soldaki...
- yor : geliyor, sevmiyor, yiyor...
- ımtırak : yeşilımtırak, mavımtırak...
- daş : meslektaş, ülkütaş...
- gil : dayıngil, amcamgil...

Örneklere olduğu gibi bu ekler, eklendikleri sözcüklerle uyum göstermemiş, değişmemişlerdir.

Dikkate Al

Bu örneklere rağmen eklerin bazı kullanımlarda uyum gösterdiği görülür. Ekin sözcüğe uyması aşağıdaki örneklerde tesadüftür çünkü ek değişmemiştir.

gelirken	} ekler aynı
arkadaş	
evdeki	
okuyor	

✓ Türkçe olmalarına rağmen zaman içinde ses değişikliğine uğrayarak büyük ünlü uyumuna aykırı hâle gelen sözcükler de vardır.

alma	→	elma	dahi	→	dahi
ana	→	anne	hangı	→	hangi
karındaş	→	kardeş	kanı	→	hani
Eski		Yeni	Eski		Yeni

Eski hâlleri büyük ünlü uyumuna uymasına karşın yeni kullanımları uymayan bu sözcükler, yine de Türkçe sayılır.

- ✓ Tek heceli (tren, ok, göz...)
- Birleşik (hanımeli, Atatürk)
- Yabancı (mobilya, televizyon)

sözcüklerde ünlü uyumları aranmaz.

Unutma!

Türkçe söz diziminde büyük ünlü uyumundan etkilenen tek sözcük vardır: "de" bağlacı. Bu bağlaç kendinden önce gelen sözcüğün son ünlüsüyle uygunluk gösterir.

Masa da masaymış hani!
Bu parayla ev de alırsın.

Bağlaç, kendinden önceki sözcükle uyuma girerek "de, da" hâlini almıştır.

2. Küçük Ünlü (Düzlük - Yuvarlaklık) Uyumu

<p>I. KURAL: Sözcükte düz ünlüden sonra düz ünlü gelmelidir.</p> <p>a, e, ı, i → a, e, ı, i</p> <p>gelincik (düzden sonra düz)</p> <p>başlamalı (düzden sonra düz)</p> <p>saçların (düzden sonra düz)</p>	<p>II. KURAL: Bir sözcükte yuvarlak ünlülerden sonra ya düz geniş ya dar yuvarlak ünlüler gelmelidir.</p> <p>o, ö, u, ü → a, e</p> <p>u, ü</p> <p>kulak (yuvarlaktan sonra düz)</p> <p>gözler (yuvarlaktan sonra düz)</p> <p>ormancı (yuvarlaktan sonra düz, düzden sonra düz)</p>
--	---

✓ Küçük ünlü uyumunda bu kurallara bakılınca şu sonuca kesinlikle varılır: Yuvarlak ünlülerden sonra "o, ö, i, ı" sesleri gelmez. Ayrıca Türkçe bir sözcüğün ilk hecesi dışında "o,ö" bulunmaz.

salon
teknoloji
şoför

İPUCU: İlk heceden sonra "o, ö" gördüğünüzde sözcük küçük ünlü uyumuna uymaz, diyebilirsiniz.

Dikkate Al

Türkçe olduğu hâlde küçük ünlü uyumuna uymayan sözcükler de vardır:

tavuk
çamur
avuç
avurt
kavurmak
yağmur

Küçük ünlü uyumunda düz-geniş ünlüden sonra dar-yuvarlak ünlü gelmez.

İPUCU: Bu durum genellikle "a"dan sonra "u" sesinin geldiği sözcükler için geçerlidir.

Unutma!

Küçük ünlü uyumunda komşu hecelerin uyumuna bakılır. Yani birbirine komşu olmayan hecelerin uyumuna bakılmaz.

yuvarlaklık → yu - var - lak -lık

"u" dan sonra "a", "a" dan sonra "ı" gelmiş; "u" dan sonra "ı" gelmiş, denilemez.

kölenin → kö - le - nin

"ö" den sonra "e" gelmiş. Yani "ö" den sonra "i" gelmemiştir.

Dikkate Al

Bir sözlükte küçük ünlü uyumunun aranması için o sözcüğün öncelikle büyük ünlü uyumuna uyması gerekir.

Örnek 1

(I) Şehrin batı kanadının en canlı semtlerinden birinde oturmaktayız. (II) Karşımızda Galata Kulesi, tüm ihtişamıyla bizi selamlıyor. (III) Balık-ekmek teknelerinin dumanları kestane ve mısır arabalarının dumanlarıyla yarışırken insanlar dört bir yana dağılıyor. (IV) Yüzlerine dikkatli baktığınızda sanki hikâyelerini okuyacakmış gibi hissediyorsunuz. (V) Filmlere plato olan Eminönü, her gün binlerce insanı ağırlıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinin tüm sözcükleri ünlü uyumlarına uygunluk gösterir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sen Çöz 1

Ünsüzler

Ünsüzler ve özellikleri	Süreksiz ünsüzler	Sürekli ünsüzler
sert ünsüzler	p, ç, t, k	f, h, s, ş
yumuşak ünsüzler	b, c, d, g	ğ, j, l, m, n, r, v, y, z

Ünsüzlerin tablodaki özellikleri, ünsüzlerle ilgili ses olaylarında işimize yarayacaktır.

SES OLAYLARI

1. Ünlü (Hece) Düşmesi

İki heceli ve ikinci hecesinde dar ünlü bulunan bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde ikinci hecedeki dar ünlü (ı, i, u, ü) düşer. Bu ses olayına **ünlü (hece) düşmesi** denir.

- ömür -ü → ömrü
alın -ım → alnım
akıl -ına → aklına
karın -ı → karnı
şehir -e → şehre
devir -i → devri
keşif -e → keşfe

- Görüldüğü gibi sözcük kökünde ikinci hecedeki dar ünlü düşmüştür.
- Bu sözcükler, çekim eki alırken ses düşmesine uğramıştır.

ünlüler
düşmüş

UYARILAR

✓ Bazı sözcükler yapım eki alırken ses düşmesine uğrar. Buna "türetilirken ünlü kaybı" denir. Yani sözcüğün yapısı değişir.

Dikkate Al

kavuş -ak	→	kavşak
sıyr -ık	→	sıyrık
çevir -e	→	çevre
yalın -ız	→	yalnız
yanıl -ış	→	yanlış
kavur -ul-	→	kavrul-
devir -im	→	devrim
ileri -le-	→	ilerle-

↓
ünlüler düşmüş

Soru Kalıbı: "Hangisinde türetilirken ünlü kaybına uğramış bir sözcük vardır?" tarzında bir soruyla karşılaştığımızda sözcüğün yapım eki alırken ses kaybına uğradığına dikkat etmemiz gerekir.

✓ Ünlü kaybına uğrayan bazı sözcükler, ikileme biçiminde kullanıldığında ünlü düşmesine uğramayabilir.

Dikkate Al

✦ <u>Burnundan</u> kıl aldırıyor.	→	Ölümlle <u>burun buruna</u> gelmiştik.
✦ <u>Gönlünü</u> bir güzele kaptırmış.	→	<u>Gönlüden gönlü</u> çok yol vardır.

Altı çizili sözcüklerde ünlü düşmesi varken
Altı çizili sözcükler ikileme olduğu için ünlü düşmesi yoktur.

✓ Yardımcı eylemlerle kurulan birleşik fiiller ve bazı sözcükler birleşirken ünlü(hece) kaybı olur. Bu şekilde iki sözcük birleşirken oluşan ünlü kaybına "ünlü aşınması" da denir. Ancak ünlü aşınmasını da ünlü (hece) düşmesi sayarız.

Dikkate Al

sabır et-	→	sabret-	cuma ertesi	→	cumartesi
kahır ol-	→	kahrol-	kahve altı	→	kahvaltı
emir eyle-	→	emreyle-	ne için	→	ne için
kayıt ol-	→	kaydol-	ne asıl	→	nasıl
keşif et-	→	keşfet-	bu arada	→	burada
zikir et-	→	zikret-	bulama aş	→	bulamaç

↓
ünlü kaybı

↓
ünlü kaybı

"isim + yardımcı eylem" birleşirken ünlü aşınması örnekleri
İki sözcüğün birleşmesi sonucu ünlü aşınması örnekleri

3. Ünlü Daralması

- Sonunda "e, a" sesleri bulunan eylemlere "-yor" şimdiki zaman eki geldiğinde "e, a" geniş ünlüleri daralarak "ı, i, u, ü" ye dönüşür. Buna **ünlü daralması** denir.

Dikkate Al

iste - yor	→	istiyor	} Eylemin sonundaki geniş ünlüler (a, e) daralarak "ı, i, u, ü"ye dönüşmüştür.
bekle - yor	→	bekliyor	
dinle - yor	→	dinliyor	
anla - yor	→	anlıyor	
sula - yor	→	suluyor	
özle - yor	→	özlüyor	

UYARILAR

- ✓ Olumsuzluk ekiyle (-me, -ma) biten bir eyleme "-yor" eki geldiğinde de daralma olur.

Unutma!

olma - yor	→	olmuyor
akma - yor	→	akmıyor
gelme - yor	→	gelmiyor

- ✓ Yukarıdaki kuralın dışında üç sözcük "y" kaynaştırma sesini alınca ünlü daralması olur.

Unutma!

ye - y - ip	→	yiyip	} Bu üç sözcükte ünlü daralması örnekleri, özel bir durumdur; sınavlarda çok sık sorulur.
ne - y - e	→	niye	
de - y - e	→	diye	

Unutma!

"-yor" eki alan her fiilde daralma olmaz. Fiil ünsüzle bitiyorsa daralma olmaz, araya yardımcı ünlü girer.

gel - yor	→	gel - i - yor	} Bunlar örnekler daralma değildir. Sadece iki ünsüz arasına yardımcı ünlü girmiştir.
bil - yor	→	bil - i - yor	
sev - yor	→	sev - i - yor	
bul - yor	→	bul - u - yor	

4. Ünlü Değişimi

➡ "Ben, sen" zamirlerinin yönelme hâl ekini (-e, -a) almasıyla bu zamirlerin kökündeki "e" sesi "a"ya dönüşür.

Dikkate Al

ben - e	→	bana	} Kökteki "e" sesleri "a" ya dönüşmüştür. Bu ses olayı, iki örnekle sınırlıdır.
sen - e	→	sana	

5. Ulama

➡ Sözcüklerin sonundaki ünsüzlerin bir sonraki sözcüğün başındaki ünlüyle ulanarak (bağlanarak) okunması olayına **ulama** denir.

Dikkate Al

Ben, evden ayrılırken o okuldan eve döndü.

➡ Sözcükler arasında noktalama işareti varsa ulama yapılamaz.

Unutma!

Soruda ses olaylarının sayısı sorulduğunda ulamayı ses olayı olarak saymıyoruz. Ulamanın sorusu öncülde veya soruda özel olarak sorulacaktır.

Devrik cümlelerin önemli olduğu fikrini savunmuşumdur.

Devrik: ünlü (hece) düşmesi (1)

cümlelerin: ulama

önemli: ünsüz yumuşaması (2)

olduğu: ünlü (hece) düşmesi (3)

fikrini savunmuşumdur.

Bu cümledeki ses olaylarının sayısı, ulamayı saymadığımız için "üç" tür.

Örnek 2

İnternet özellikle kentli insanı yalnızlığından kurtarıyor ve insana sosyallik katıyor; kişinin başka insanlar ve başka hayatlar tanınmasını sağlıyor, sana farklı ufuklar açıyor.

Bu cümlede aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Ünlü düşmesi
B) Ulama
C) Ünlü değişimi
D) Ünlü türemesi
E) Ünlü daralması

Sen Çöz 2

6. Ünsüz Yumuşaması (Değişimi)

➡ Sonunda "k, t, ç, p" (ketçap) ünsüzleri bulunan bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde

k → g , ğ
t → d
ç → c
p → b

seslerine dönüşür. Bu ses olayına **ün-
süz yumuşaması (değişimi)** denir.

geçit - in → geçidin
bıçak - ı → bıçağı
yurt - a → yurda
ağaç - ın → ağacın
kapak - ı → kapağı
dolap - ım → dolabım

"p, ç, t, k" **sert sesizleri yumuşatarak**
"b, c, d, g, ğ"ye dönüşmüştür.

ahenk - i → ahengi
renk - in → rengin

Sonunda "-nk" seslerinin yan yana ol-
duğu örneklerde "k", "g"ye dönüşür.

★ Birazdan okula gidecek. → git - ecek > t → d

★ Misketlerimiz çoğalıyor bizim. → çok - al - ı - yor > k → ğ

★ Saçları değırmende ağartmadık → ak - ar - t - ma - dı - k > k → ğ
olmuştur.

Unutma!

Bazı yabancı ve tek heceli sözcüklerde ünsüz yumuşaması olmayabilir. Buna **yumuşamaya aykırılık** denir.

koç - um → koçum

hukuk - un → hukukun

tek - i → teki

millet - i → milleti

ip - in → ipin

menfaat - imiz → menfaatimiz

iç - i - yor → içiyor

devlet - e → devlete

Yumuşamaya aykırı tek heceli
sözcükler

Yumuşamaya aykırı yabancı kökenli
sözcükler

✓ Özel isimlerde yumuşama söyleyişte yapılır ancak yazıda gösterilmez.

Dikkate Al

Sinop' u , Zonguldağ'ın , Şirnak'a ... } Yazıda

Sinobu , Zonguldağın , Şirnağa ... } Söyleyişte

Örnek Soru

Ünsüz değişimi, "k, t, ç, p" sesleri ile biten bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde bu seslerin "ğ, g, d, c, b" seslerine dönüşmesiyle meydana gelir.

Aşağıdakilerin hangisinde meydana gelen bir ünsüz değişimi bu kuralı örneklenmez?

- Tokat'ın doğal güzelliğinin yanında tarihî zenginliği de bizi cezbetmişti.
- Hepimiz bu kataloğu bir şekilde beğenmiştik.
- Hayatın ana problemlerine verilen yanıtların çoğu, başka problemlere gebedir.
- Çocuk topacını olabildiğine hızla döndürmeye çalışıyordu.
- Topun nereye gideceğine sanki bu oyuncu karar veriyordu.

Biz Çözdük

Öncülde ünsüz değişiminin kuralı verilmiş ve bu kurala aykırı bir örnek istenmiştir. A'daki "güzelliğinin, zenginliği"; B'deki "tutarsızlığına"; C'deki "çoğu"; D'deki "topacının, olabildiğine"; E'deki "gideceğine" sözcüklerindeki ünsüz değişimleri verilen kuralı örneklenir. Ancak B şıkta "katalogu" sözcüğünün kökü "katalog"dur ve "g" sesi "ğ"ye dönüşmüştür. Verilen kurala aykırılık gösteren bir ünsüz değişimi örneğidir.

Cevap: B

7. Ünsüz Benzeşmesi (Sertleşmesi - Uyumu)

Sonunda "p, ç, t, k, f, h, s, ş" (fıstıkçıahap) ünsüzleri olan bir sözcüğe "c, d, g" ile başlayan bir ek geldiğinde

c → ç
d → t
g → k } seslerine dönüşür. Bu ses olayına **ünsüz benzeşmesi** denir.

git - di → gitti
rahat - ca → rahatça
et - gin → etkin
bit - gi → bitki
seç - gin → seçkin
ağaç - da → ağaçta
hapis - den → hapisten
as - gi → askı

sert yumuşak
sessiz sessiz

Bu örneklerden hareketle şunu söyleyebiliriz: Sert ünsüz yanında yumuşak değil, sert ünsüz ister. Ünsüz sertleşmesi - benzeşmesinin mantığı budur.

Dikkate Al

Bazı sayılar, sert sessizle bitmesine rağmen "-gen" sözcüğüyle birleşince ünsüz sertleşmesine uğramaz. Buna **ünsüz benzeşmesine aykırılık** da diyebiliriz.

üçgen	}	"g" seslerinin "k" olması gerekirken olmaması, ünsüz sertleşmesine aykırılıdır.
beşgen		
dörtgen		
çokgen		

Ahmetgil	}	Bu örneklerde de benzeşmeye aykırılık vardır.
cocukcağız		

Unutma!

Sert sessizle biten bir sayı veya özel isimden sonra, benzeşmenin olması gereken durumlarda benzeşmeyi göstermemek yazım yanlısına yol açar.

1923'de	}	Yanlış	1923'te	}	Doğru
Tokat'dan		Tokat'tan			

8. Ünsüz Düşmesi (Aşınması)

► "k" sesi ile biten kimi sözcüklere "-cık, -cek, -l" ekleri gelince sözcüğün sonundaki "k" sesi düşer.

küçük - cük	→	küçücük
minik - cik	→	minicik
büyük - cek	→	büyücek
sıcak - cık	→	sıcacık
alçak - cık	→	alçacık

Bu sözcükler, "-cık, -cek" eklerini aldıktan sonra "k" sesi düşmüştür.

alçak - l -	→	alçal -
yüksek - l -	→	yüksel -
ufak - l -	→	ufal -
küçük - l -	→	küçül -

Bu sözcükler, "-l" yapım ekini aldıktan sonra "k" sesi düşmüştür.

Dikkate Al

ad - daş	→	adaş	}
küçük - rek	→	küçürek	
yeşil - er -	→	yeşer-	
kızıl - ar-	→	kızar-	
kalk - dır	→	kaldır-	
ufak - rak	→	ufarak	
üst - teğmen	→	üsteğmen	
ast - teğmen	→	asteğmen	

Bu örneklerde de ünsüz düşmesi vardır. Ancak bunlar çok yaygın kullanımlar değildir.

↓
ünsüz düşmüş

9. Ünsüz Türemesi (İkizleşmesi)

➡ Bazı tek heceli sözcükler ünlüyle başlayan bir ek veya sözcükle bir araya geldiklerinde sözcüklerin sonundaki ünsüz ikizleşir. Bu ses olayına **ünsüz türemesi** denir.

sır - ım → sırrım
hak - ın → hakkın
şık - ı → şıkkı
his - i → hissi

türeyen
ünsüzler

ek alırken ünsüz türemesi olmuştur.

hal etmek → halletmek
ret olmak → reddolmak
his etmek → hissetmek
zan eyle → zanneylemek

türeyen
ünsüzler

Yardımcı eylemle kurulan birleşik fiilde ünsüz türemesi olmuştur.

Unutma!

"et-, ol-" yardımcı eylemleri ünsüz türemesine yol açarsa bitişik yazılır, ses olayı yoksa ayrı yazılır.

af et- → affet-
hal ol- → hallol-

Ünsüz türemesi olduğu için bitişik yazılır.

fark et- → fark et-
terk olun- → terk olun-

Ünsüz türemesi olmadığı için bitiş yazılmaz. Yazılırsa yazım yanlışına yol açar.

Dikkate Al

İki aynı sessiz harfin yan yana geldiği her örnek, ünsüz türemesi olmayabilir. Bazen sözcüğün kökünde, bazen sözcüğün ek almış hâlinde aynı ünsüzler yan yana gelebilir.

ses - siz → sessiz } Ünsüz türemeleri
his - siz → hissiz } değildir!

şiddet } Kök hâlinde sözcüklerdir.
millet } ünsüz türemesi olmaz!

10. "n, b" Çatışması (Dudak Ünsüzü Benzeşmesi)

➡ Türkçede dil-damak ünsüzü "n" ile biten bir sözcükten sonra dudak ünsüzü "b" ile başlayan bir hece gelmez. Bu durumda dudak ünsüzü "b", dil-damak ünsüzü "n" yi dudak ünsüzü "m" ye çevirir.

saklan- baç → saklambaç pen-be → pembe
dolan- baç → dolambaç sünbül → sümbül
ton- bul → tonbul çarşan-ba → çarşamba
can- baz → cambaz an- ber → amber

"n" sesleri "m" sesine dönüşmüştür.

Dikkate Al

"n,m" değişimi, kimi özel isimlerde ve birleşik sözcüklerde gerçekleşmez.

külhanbeyi	Safranbolu
onbaşı	İstanbul
binbaşı	Binboğa

"n, m" değişimi olması gerekirken olmamış, kural dışı örneklerdir. bunlar.

11. Yer Değiştirme (Göçüşme, Ses Aktarması)

➡ Sözcük içindeki bazı seslerin yer değiştirmesi olayıdır. Bu durum, daha çok konuşma dilinde olur.

yalnız	→	yanlız
yanlış	→	yalnış
kibrit	→	kirbit
kirpi	→	kipri
ekşi	→	eşki
kirpik	→	kiprik
memleket	→	melmeket

Doğru Yanlış

Dikkate Al

Bu ses olayını yazı dilinde yapmak, yazım yanlışına yol açar.

12. Kaynaştırma Ünsüzleri

➡ Ünlü ile biten bir sözcükten veya ekten sonra ünlü ile başlayan bir ek geldiğinde iki ünlü arasına "y, ş, s, n" (Ya Şa Sı N) ünsüzlerinden uygun olanın gelmesi olayıdır.

iki - ş - er , yedi - ş - er
yabancı - y - a, olma - y - ı
anne - s - i - n - i
yapma - y - acak
su - y - un damla - s - i - n - i
araba - n - in boya - s - ı

Görüldüğü gibi Türkçede iki ünlünün yan yana gelememesinden dolayı ünlüler arasına kaynaştırma sesleri girmiştir.

anne ile baba	→	anneyle baba
mutlu idi	→	mutluydu
iyi imiş	→	iyiymiş
kötü ise	→	kötüyse

Bu örneklerde "ile, idi, imiş, ise"nin "i"si düşmüş, yerine "y" kaynaştırma ünsüzü gelmiştir. Buna koruyucu ünsüz de denir. Bu örneklerde "y" bir ünlüyle ünsüz arasına girmiştir.

Unutma!

Kimi zamirlerden sonra ünsüzle başlayan bir ek geldiğinde zamirle ek arasına "n" kaynaştırma ünsüzü girer. Buna zamir "n" si de denir.

şu - n - da
bu - n - dan
o - n - lar
o - n - ca
şu - n - lar

Bu örneklerde "n" kaynaştırma sesi bir ünlüyle bir ünsüz arasına girmiştir.

Örnek Soru

Kaynaştırma sesleri (y, ş, s, n) ünlü ile biten bir sözcükten sonra ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde iki ünlü arasına girer. Bazı durumlarda kaynaştırma sesi bir ünlüyle bir ünsüz arasına da girebilir.

Bu açıklamaya göre,

"Yaşamında pek çok sorunla karşılaşan
I

insan çözüme yönelik cevapların doğruluğundan
II

şüphe duyduğunda birtakım yollar izler: "Dışarıda
III

yağmur yağıyor mu?" sorusuna verilen cevaptan
IV

şüphelendiğinde dışarı yönelir ve cevabını arar.
V

cümlesinde numaralanmış sözcüklerin hangisinde kaynaştırma sesinin işlevi farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Biz Çözdük

Kaynaştırma sesleri çoğunlukla iki ünlü arasına girse de bir ünlüyle bir ünsüz arasına da girebilir.

I, II, III ve V numaralı sözcüklerdeki "n" kaynaştırma sesi bir ünlü ile bir ünsüz arasına girmiştir. Ancak "sorusuna" sözcüğünde "s, n" kaynaştırma sesleri iki ünlü arasına girmiştir.

Cevap: D

Dikkate Al

İyelik eki "n" ile, kaynaştırma sesi "n" karıştırılmamalıdır. Tamlananın başına "onun" gelebiliyorsa "n" sesi, kaynaştırma ünsüzü olur.

☀ Senin dolabına bir kitap koydum. → (senin) dolap -ın - a
iyelik

☀ Onun dolabını daha çok beğendim. → (onun) dolap - i - n - i
tamlayan iyelik Kaynaştırma sesi
tamlanan

Dikkate Al

beş - er → beşer
altmış - ar → altmışar
soran - ın → soranın

Bu örneklerde kaynaştırma sesi yoktur. Sözcüklerin köküne ve eklere dikkat edilmelidir.

Dikkate Al

söyle - y - e - y - yim
oku - y - ucu - n - un
başka - s - i - n - a

Bir sözcükte birden çok kaynaştırma sesi olabilir.

Örnek 3

Gençliğimi kaybettim birtakım odalarda
Kaybolan gençliği aradığım aynalarda
Ölümler dolaşüyor yükselmiş elleri
Aynı şeyi arayan akraba hayalleri
Yalnız taze bir kadın yaşlılığı arıyor
Yaşlılığım, yaşlılığım diye yalvarıyor
Sırları dökülüyor baktığı aynaların
Söndürüp yürüyor bir bir aynaları kadın

Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisinin birden çok örneği yoktur?

- A) Ünsüz Benzeşmesi
- B) Ünsüz Değişimi
- C) Ünsüz Düşmesi
- D) Ünlü Daralması
- E) Ünlü Düşmesi

Sen Çöz 3

Örnek 4

Tan yeri ağarırken tilki kendi gölgesine bakıp konuştu: "Kahvaltıda bir deve yiyeceğim." Gün boyunca deveyi bulabilmek için koştu durdu. Ancak öğle üzeri yeniden gölgesine döndü ve "Aslında bir fare de yeterlidir." dedi.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangisinin örneği yoktur?

- A) Ünsüz uyumu (benzeşmesi)
- B) Ünlü daralması
- C) Ünsüz değişimi (yumuşaması)
- D) Ünlü aşınması
- E) Ünlü türemesi

Sen Çöz 4

1. İki heceli, ikinci hecesinde dar ünlü bulunan bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek getirildiğinde ikinci hecedeki dar ünlü düşer. Bu düşme hâli, sözcüklerin birleşmesiyle olduğu gibi sözcüğün yapım ve çekim eki almasıyla da mümkündür.

Bu açıklamadan hareketle,

- I. Hayat bu şehrin sınırlarında yoktu benim için.
 II. İçindeki çocuğun masum dünyasından hiç ayrılmadı Kemalettin Tuğcu.
 III. Bu yaşantının kahrını çekmeye gelmiş kimileri.
 IV. Arkadaşları, bu olayın bahsini hiç yapmamışlardı ona.
 V. Emriniz başımızın üstüne, diyerek derin bir saygı sergiledi.

numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerin hangisindeki ünlü düşmesi diğerlerinden farklı bir yolla oluşmuştur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ben sana benziyorum ey gece!

I II III

Ben sana benziyorum. Güçlü ve ulvi...

Çünkü tahtım, yıkılmış tanrılar yığınının üstünde

IV

yükseliyor.

V

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Süreksiz sert sessizlerle (p, ç, t, k) biten sözcükler ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda ünsüz değişimi (yumuşaması) olur.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala aykırı bir kullanım vardır?

- A) Dilimizdeki toplam söz varlığı, düzenli yükselmiştir.
 B) Bebek dünyaya gelince bir dönem dama atıldığını düşündü.
 C) Merhamet ve paylaşım duygusu, onu diğerlerinden ayırıyordu.
 D) Anlattığı konu gerçek anlamda hassas bir muhtevaya sahipti.
 E) Onlarda ağacın kutsallığı, bu türe saygının göstergesiydi.

4. Ben niçin tutsağım yeryüzünde
 Ben niçin bilmek isterim
 Ayaklarım var yürümek isterim
 Dişlerim var gülmek isterim
 Gözlerim var görmek isterim.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Kaynaştırma sesi
 B) Hece düşmesi
 C) Ulama
 D) Ünsüz sertleşmesi
 E) Ünsüz yumuşaması

5. Bana kaybettiği itibarının yalnız kendisine değil, devrin sanatçılarıyla olan hukukuna da zarar verdiği bahsetti.

Bu cümleyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ünsüz değişimine uğramış birden çok sözcük vardır.
 B) "Bana" sözcüğü, ünlü değişimine örnektir.
 C) "Kaybettiği" sözcüğünde dört ses olayı vardır.
 D) Ünsüz yumuşamasına aykırı sözcüğe yer verilmiştir.
 E) Türetilirken ünlü kaybına uğrayan birden çok sözcük vardır.

6. "Nasıl yazdığımı ben de bilmiyorum dersem şaşmayınız."

cümlesinde,

- I. Ünlü aşınması
 II. Ünlü daralması
 III. Kaynaştırma sesi
 IV. Ünsüz benzeşmesi
 V. Ünsüz değişimi

ses olaylarından hangisi yoktur?

- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve IV
 D) Yalnız IV E) IV ve V

7. Kaçtı gemiler
Alın sargılı, kolu sargılı, boynu sargılı
Ahmetler, Bekirler, Aliler
Mahmutlar, Kâzımlar, İsmailerler
Peşlerinden yettiler
Diz çöküp Kordonboyu'na
Ta yürekten çekip tetiği
Gemilere yaylım ateş ettiler
- Bu dizelerde,**
- I. Ünsüz sertleşmesi
II. Ünsüz yumuşaması
III. Hece düşmesi
IV. Ünlü türemesi
V. Ünsüz türemesi
- numaralanmış ses olaylarından hangisi veya hangilerinin birden çok örneği vardır?**
- A) I ve II B) I ve III C) Yalnız III
D) III ve IV E) III ve V

8. Sonunda "e, a" sesleri olan fiil kök veya gövdesine "-yor" şimdiki zaman kipi getirildiğinde fiilin sonundaki sesler daralarak "ı, i, u, ü"ye dönüşür.
- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kuralın dışında bir ünlü daralması vardır?**
- A) İnsanların ilgisini çeksin diye düzenli aralıklarla içerik paylaşıyor.
B) Köyün girişinde bizi bekliyor, bir an önce çıkmalıyız.
C) Alnından terler aktığını bilmiyor, kendini işine kaptırmış.
D) Son zamanlarda şehir kültürünü yansıtan yapıtlardan söz ettiğini söylüyor.
E) Her söylediğimi gayet iyi anlıyor, zamanında dönüt de veriyor.

9. Beni yazmaya iten nedir? Yazma bir çeşit eylemdir. Acıyı yok edebilir miyim? Karanlığı, tutsaklığı yok edebilir miyim? Burada şiir, düzyazı bir eylem gücü kazanıyor. En sonu bir bireyim ben, bir tek insanım. Benim eylemimdir yazı, içgüdüsel olan bireysel eylemdir.
- Bu parçada ünsüz yumuşamasına uğramış kaç sözcük kullanılmıştır?**
- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

10. Sonunda sert sessizlerden (p, ç, t, k, f, h, s, ş) biri olan sözcüğe "c, d, g" ile başlayan bir ek geldiğinde "c, d, g" sesleri "ç, t, k" seslerine dönüşür. Bu ses olayına ünsüz benzeşmesi (sertleşmesi) denir.

Bu açıklamaya göre,

- I. Uzun zamandır kendime bir söz vermiştim: Yazı yazmak yok.
II. Hırs tehlikeli bir şeydir, kimi zaman da zarar gelmez hırstan.
III. Sanırım yazmasam çıldıracaktım, demişti ünlü öykücü.
IV. Kimsenin çocukcağızın içinde bulunduğu durumdan haberi yok.
V. Bu hiddet hâli benim neme gerekti zaten!
- numaralanmış cümlelerin hangisinde ünsüz benzeşmesine aykırı bir sözcük vardır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Tanzimat yazarları arasında sahne teknikini en I
iyi bilen ve sade Türkçe oyun üslubunu II III
başarıyla yürüten bir yazar olarak dikkat çeker. IV V
- Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin hangisinde herhangi bir ses olayı yoktur?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. "p, ç, t, k" süreksiz sert sessizlerle biten bir sözcüğe ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde bu ünsüzler değişerek "b, c, d, g, ğ" ye dönüşür.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kuralın dışında bir ünsüz değişiminden söz edilebilir?

- A) İhtiyar adam bu rezalete tahammül edemeyeceğini defalarca belirtti.
 B) Bu gidişten o da pek memnun değildi ancak kabullenecekti.
 C) Oğlunun söz söylerken aldığı suçlu ve üzgün tavır bunu göstermiyor muydu?
 D) Yaşanan gelişmelerden sonra yeniden biyoloğa başvurmaya karar verdiler.
 E) Bu telaşlar arasında çoğu kez akşam yemeği hazırlamaya vakitleri olmazdı.

2. Haftada iki gece dostlarla danslı çay veriliyor,

I
Ünsüz
yumuşaması

en aşağı iki üç gece de başkalarının iskambil

II
Gerileyici
ünsüz
benzeşmesi

davetine gidiliyordu. Aşağı sofa ile taşlık arasındaki camekân kaldırılmış, delik deşik duvar-

III
Ünsüz
türemesi

lar sarı yaldızlı azıcık bir kâğıt ile kaplanmıştı.

IV V
Ünlü Ünsüz
türemesi uyumu

Bu parçada numaralanmış sözcüklerin hangisindeki ses olayı yanlış belirtilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. "Ya dağımızı sel alırsa ya bağımızı yel alırsa!.. Bütün emeğimiz boşa gider, yorulduğumuz yanıma kalır." diye korktukça kurar, kendi kendini yiyip tüketirmiş. Anası bu kuruntuyu da yüzünden okurmuş.

Bu parçada aşağıdaki ses olaylarından hangilerinin birden çok örneği vardır?

- A) Ünsüz yumuşaması - ünlü daralması
 B) Ünsüz düşmesi - ünlü daralması
 C) Ünsüz yumuşaması - ünlü türemesi
 D) Ünsüz sertleşmesi - ünsüz düşmesi
 E) Ünsüz türemesi - ünsüz yumuşaması

4. "n" sesi kaynaştırma sesi ve iyelik eki olarak kullanılabilir. Tamlayanın ikinci tekil olduğu durumda tamlanandaki "n" sesi iyelik eki, tamlayanın üçüncü tekil olduğu durumda "n" sesi kaynaştırma sesi olur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcükte "n" sesinin görevi diğerlerinden farklıdır?

- A) Benim bahçedeki otun varlığına bir itirazım yoktu.
 B) Sesini bir mil öteden bilirdim senin, diyerek övündü.
 C) Yazar, olay örgüsünün kurgusunu biraz da okura bırakmış.
 D) Senin olan bir şeye kimsenin tenezzül edeceğini sanmıyorum.
 E) Dağın üstünde de bir kamp kurmuşlar, yarın oraya gidecekler.

5. Aşağıdakilerin hangisindeki altı çizili sözcüklerde aynı ses olayı vardır?

- A) Meğer gökyüzünün başka renği de varmış dedi dağa bakarak.
 B) Bağrımı açıp ılgıt ılgıt esen rüzgârı içime çektim.
 C) Neylersin ölüm herkesin başında, diye iç geçirdi.
 D) Bu vatan toprağın kara bağrında herkese de yer vardı halbuki.
 E) Onun uğruna çok sevdiği şehni terk etmek zorunda kaldı.

6. Uykusuz gecelerimi başıboş atlar gibi
Salıverdim ama ne çıkar
Şiir beklemeyin gayrı benden
Ey dünyadan gelip geçecek dostlar!
Bu dizelerde aşağıdaki ses olaylarından hangisi vardır?
- A) Ünsüz uyumu - hece düşmesi
B) Ünsüz değişimi - hece düşmesi
C) Ünsüz değişimi - ünsüz uyumu
D) Ünsüz düşmesi - ünsüz türemesi
E) Ünlü değişimi - ünsüz değişimi

7. I. Bahar boyunca yağın yağmura rağmen bazı ağaçlar yeşermedi. (ünsüz düşmesi)
II. Hepsi birbirini kolluyor, tehlikelerden uzak duruyordu. (ünlü düşmesi)
III. Hayatın sırrına henüz eremedikleri toyluklarından belliydi. (ünsüz türemesi)
IV. Neden saçlarının erkenden ağardığına anlam veremedi. (ünsüz yumuşaması)
V. Geniş bir düzlüğü geçip dağa ulaşıyorlar nihayet. (ünlü daralması)

Numaralanmış cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin yay ayrıç içindeki ses olayı yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Eğitici bir amaç güdülerek yazılmış bir nazmın nasıl olur da bu kadar etkileyici olduğu çok ilginçti.

Bu cümle ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Büyük ünlü uyumuna aykırı sözcük yoktur.
B) Ünsüz benzeşmesine örnek olabilecek birden çok sözcük vardır.
C) "Nasıl" sözcüğünde ünlü aşınması vardır.
D) Türetilirken ünlü kaybına uğramış sözcüğe yer verilmiştir.
E) "Güt-" fiili yumuşamaya uğramıştır.

9. Ünlü türemesi, çoğunlukla tek heceli, ünsüzle biten bir sözcüğe "-cık" eki getirildiğinde sözcük ile ek arasında bir ünlünün girmesiyle oluşur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ünlü türemesi bu kuralı örneklendirmez?

- A) Çimenlere sereserpe uzanmış, birazcık da olsa huzur bulmuştu.
B) Adam gencecik yaşında bu onulmaz hastalığa yakalanmıştı.
C) Katıksız sevginin biricikliği karşısında şapka çıkarmaya hazırды hepsi.
D) Azıcık bir engelin bile üstünden atlayacak mecali kalmadı.
E) Torbanın daracık bir ağızı vardı, doldurması zor olmuştu.

ÇİTA YAYINLARI

10. I. Zaman geçtikçe umutların da azaldığı âşikâr-
dı artık.
II. Okulun kapısından çıkarken onu gördüm bir an.
III. Bulutlar biz ilerledikçe alçalıyordu sanki.
IV. Kendisini reddetmemiz, pek de hoşuna gitmemişti.
V. Önce bir çevresine baktı, sonra oyuktan çıkmaya karar verdi.

Numaralanmış cümlelerdeki ses olaylarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede "geçtikçe" sözcüğünde bir tane ünsüz benzeşmesi vardır.
B) II. cümlede "kapısından" sözcüğü, kaynaştırma sesleri almıştır.
C) III. cümlede hem ünlü hem ünsüz düşmesine örnek vardır.
D) IV. cümlede "reddetmemiz" sözcüğünde ünsüz türemesi vardır.
E) V. cümlede türetilirken ünlü kaybına uğrayan bir sözcüğe yer verilmiştir.

YAZIM KURALLARI

► Büyük Harflerin Kullanımı

- Cümle, büyük harfle başlar:
Adamın gözü, büyük lokmadaydı.
- Alıntı yoluyla tırnak içinde alınan cümle büyük harfle başlar:
Değirmenci "Unu eledin mi?" diye sordu çirağına.
- Nokta, iki nokta, ünlem, soru işareti, üç noktadan sonra cümle büyük harfle başlar:
Karşıdaki manzara... Bakmaya doyamadan ayrıldı.
Dil: Ağzımda, anamın sütüdür.

Dikkate Al

İki noktadan sonra gelen örnek veya örnekler, küçük harfle yazılır. Bu, iki noktadan sonra küçük harfle başlanan tek durumdur.

- Özel isimler, büyük harfle yazılır:

- ★ Kişi ad ve soyadları:
Melih Cevdet Anday
- ★ Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvan, meslek, rütbe adları:
Uzun Hasan
Kanuni Sultan Süleyman
Öğretmen Necla Kızılbaş
Gazi Mustafa Kemal Paşa
Zeynep Hanım

Dikkate Al

Akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan sözcükler büyük harfle yazılır.

Baba Osman, Kemal Dayı, Nene Hatun, Ayla Hala...

Akrabalık bildiren kelimeler, küçük harfle başlar.

Nursel ablam
Ayşe teyzesi
Mustafa dayımın...

- ★ Resmî yazışmalarda makam bildiren sözcükler, hitap sözleri:

Sayın Vali,
Sevgili Annem,
Saygıdeğer Konuklar,

- ★ Hayvanlara verilen özel isimler:

Sarıkız, Şurup, Misket, Pati...

- ★ Millet, ulus, devlet adları:

Türk, Yunanlar, Nikaragua Cumhuriyeti

- ★ Dil, lehçe, din, mitoloji, mezhep isimleri ve bunların mensuplarını bildiren sözler:

Müslüman, Müslümanlık, Türkçe, Çuvaşça, Kibele, Zeuz...

Dikkate Al

"Tanrı, Allah, İlah vb." sözler özel isim olarak kullanılmadıklarında küçük harfle yazılır.

Eski Yunan tanrıalarının savaşlarını işliyor film.
Amerika'da kaçakçılığın allahı var.

- ★ Gezegen, yıldız, güneş, ay isimleri:

Merkür ve Venüs, Dünya'ya göre Güneş'e daha yakındır.

Dikkate Al

Dünya, güneş ay, vb. sözcükler, terim anlamı kullanılmadıklarında küçük yazılır.

Bizim odamız güneş görmüyor.
Seni dünyaya değişmem, derdi.

- Ad aktarması yoluyla düşünce, hayat tarzı, politika vb. anlamlarda kullanılan "doğu, batı" sözleri büyük yazılır.

Bu sözcükler "yön" bildirdiğinde küçük yazılır.

Eskiden medeniyet konusunda Batı, Doğu'dan gerideydi.

Kafile batı yönünde ilerlemeye karar verdi.

- Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy...):

Antarktika, Doğu Anadolu,

Ankara, Çankaya, Gölbaşı,

Hacımuratlı, Kızılay...

Dikkate Al

Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran il, ilçe, bucak, köy... isimleri küçük; özel ada dâhil olan mahalle, cadde, sokak, meydan, bulvar... isimleri büyük harfle başlar.

Ankara ili

Çamlıdere ilçesi

Karaşar köyü

Özel ada dâhil olmadığı için küçük

İlke Mahallesi

Cumhuriyet Caddesi

Sinan Sokak

Atatürk Bulvarı

Kızılay Meydanı

Özel ada dâhil olduğu için büyük yazılır.

- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz, nehir, göl, boğaz, dağ vb. tür bildiren ikinci isimler büyük yazılır. Bu sözcüklere gelen çekim ekleri de kesme işaretiyle ayrılır:

Marmara

Denizi

Dicle

Nehri

Van

Gölü

Erciyes

Dağı'nı

Zigana

Geçidi'nin

Çanakkale

Boğazı'ndan

Dikkate Al

Yer, millet, kişi adlarıyla kurulan tamlamalarda özel adlar büyük; tür adı küçük yazılır.

Brüksel

lahanası

Van

kedisi

İngiliz

anahtarı

Çorum

leblebisi

Maraş

dondurması

Hindistan

cevizi

kendi türünden çok olduğu için küçük yazılır.

Dikkate Al

Yer isimleri tek başına küçük yazılır ancak özel ismin yerini kısaltılmış olarak aldığı büyük yazılır.

Köyümüz iki dağın boğazına kurulmuştu.
vadi

Dün saat 14.00'te Boğaz'dan geçtik.

İstanbul-Çanakkale

Boğazı

- Saray, köşk, han, kale, köprü vb. yapı adlarının tüm sözcüklerin ilk harfi büyük yazılır:

Çankaya Köşkü

İshakpaşa Sarayı

Mostar Köprüsü

Kültigin Anıtı

- Kurum, kuruluş, kurul adlarının her sözcüğü büyük olur:

Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi

Çocuk Esirgeme Kurumu

Dayanışma Kurulu

Atatürk Lisesi

Dikkate Al

Kurum ve kuruluş isimlerine getirilen ekler, kesme işaretiyle ayrılmaz. Sadece "Avrupa Birliği" ifadesine gelen ek ayrı yazılır. "Avrupa Birliği" kuruluş değil, ülke olarak değerlendirildiği için ek, kesme işaretiyle ayrılır.

Yeşilay Derneğinin etkinliği vardı.

Atatürk Lisesinde yine olay olmuş.

Avrupa Birliği'nin bu konudaki tutumu bellidir.

Dikkate Al

Kurum, kuruluş, bakanlık vb. isimlerin kendisi kastedildiğinde büyük yazılır.

Bu yıl da Meclisi ekime kadar tatil ettiler.

Kitap, dergi, gazete ve sanat eserlerinin her sözcüğü büyük yazılır:

Saatleri Ayarlama Enstitüsü (kitap)

Nutuk (eser)

Meraklı Minik (dergi)

Cumhuriyet (gazete)

Kamlumbağa Terbiyecisi (tablo)

Dikkate Al

Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. isimler küçük yazılır.

Varlık dergisi

Resmî Gazete

Cumhuriyet gazetesi

Millî Gazete

Özel ada dâhil değildir.

Özel ada dâhil olduğu için büyük yazılır.

Dikkate Al

Kitap, dergi, makale, başlık gibi isimlerde bağlaçlar, "mi" soru edatının ilk harfi küçük yazılır.

Ancak özel adın tamamı büyük yazıldığında bunlar da büyük yazılır.

Kızıl ve Kara

Leyla ile Mecnun

Turfanda mı Yoksa Turfa mı?

Diyorlar ki

SUÇ VE CEZA

Resmî, dinî ve ulusal bayramlarla anma ve kutlama günleri büyük yazılır:

Miraç Kandili

19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı

Öğretmenler Günü, Anneler Günü

Kurban Bayramı

Şükran Günü

Tarihî olay, çağ, dönem adları büyük ve ayrı yazılır. Bunlara gelen ekler, kesme işaretiyle ayrılır:

İlk Çağ

Taş Devri'nin

Kurtuluş Savaşı'ndan

Tanzimat Edebiyatı Dönemi'nde

Dikkate Al

Tarihî dönem bildirmeyip tür veya tarz bildiren terimler küçük yazılır.

Türk sanat müziğine bayılırdı babam.

Onuncu sınıflarda divan şiirini inceledik.

Derste eski Türk edebiyatının mazmunları üzerinde duruldu.

Örnek Soru

Boyutları bakımından kendi türünde öncü gelen göllerden olup 13 km²lik alanıyla tüm

I

kalderanın üçte birini kaplamaktadır. Türkiye'nin Ramsar Alanları listesinde yer alan Nemrut Gölü'nü

II

tüm dünyaya tanıtmak ve bölgedeki turizm faaliyetlerini canlandırmak amacıyla projeler yürütülmektedir. Bunlardan biri olan Nemrut-Süphan

III

jeopark projesi, bölgeyi unesco'nun (Birleşmiş

IV

Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Küresel Jeopark Ağı'na dahil etmeyi amaçlamaktadır.

V

Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisinin yazımı yanlıştır?

A) Yalnız I

B) II ve III

C) III ve IV

D) Yalnız IV

E) IV ve V

Biz Çözdük

Üslû bir ifadeye gelen ek kesme işaretiyle ayrılmadığından I; özel ada gelen çekim eki kesme işareti ile ayrıldığı için II; resmî olarak tescillenmiş projelerin adı büyük harfle yazıldığı için V numaralı sözlerin yazımı doğru olur. Ancak III, "Nemrut-Süphan Jeopark Projesi" biçiminde; IV ise "UNESCO" olarak yazılmalı çünkü özel isimlerin baş harfinden yapılan kısaltmaların her karakteri büyük olur.

Cevap: C

Birleşik Sözcüklerin Yazımı

Bitişik Yazılan Birleşik Sözcükler

➡ Ses düşmesi veya türemesine uğrayan birleşik sözcükler, bitişik yazılır:

bir	biri	→	birbiri	} ünlü aşınması (düşmesi)
ne	için	→	niçin	
ne	asıl	→	nasıl	

➡ Özgün biçimleri tek heceli bazı Arapça kökenli kelimeler "etmek, edilmek, eylemek, olmak" yardımcı fiilleriyle birleşirken ses düşmesine, ses değişmesine veya ses türemesine uğradıklarında bitişik yazılır.

emretmek	darbetmek	menolunmak	hamdetmek	cemetmek
gasbetmek	kaybolmak	reddeylemek	hissetmek	zannetmek

➡ Sözcüklerden ikisi veya ikincisi birleşme sırasında anlam kaymasına uğradığında bu sözcük bitişik yazılır: ayşekadın(fasulye), danaburnu(böcek), itdirseği(hastalık), beştaş(oyun), kavuniçi, fildişi(renk), yalıçapkını, karadul (hayvan), kedidili, alinazik(yiyecek), camgüzeli, kuşburnu(bitki), kargaburnu, sıçankuyruğu(alet)...

➡ Birleşik sözcüğü oluşturan sözcüklerden en az biri "eylem" olduğunda ve bu eylem(ler), tür değiştirip "tür kayması"na uğradığında isimleşir ve bitişik yazılırlar:

yapboz	} İki eylem, fiil olmaktan çıkıp isim görevinde oldukları için bitişik yazılmışlardır.	bilirkişi	} Bir isimle bir eylemden oluşmuştur. Eylem, tür kaymasıyla isimleştiği için bitişik yazılmışlardır.
örtbas		vatansever	
verkaç		varyemez	
oldubitti		mirasyedi	

➡ İki eylemden oluşan yeterlilik, tezlik, yaklaşma, sürerlik diye adlandırılan kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır: anlayabilmek, çıkageldi, yapadurdu, süregitmiş, ağlayayazdı...

Dikkate Al

Deyim biçiminde olan anlamca kaynaşmış birleşik eylemler, ayrı yazılır.

anası ağlamak
göz dikmek
kafaya takmak

➡ Somut olarak yer bildirmeyen "alt, üst, üzeri" sözcüklerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik sözcükler, bitişik yazılır:

bilinçaltı	} Somut yer bildirmediikleri için bitişik yazılır.	deri altı	} Somut yer bildirdiği için bu sözcükler ayrı yazılır.
gözaltı(gözetim)		su altı	
şuuraltı		böbrek üstü bezi	
aşamüzeri		baş üzeri	
gerçeküstü		baş üstü dolabı	
öğleüzeri			
olağanüstü			
başüstüne			

➔ "ev, hane, name, zade, zede, perver, sever, oğlu, kızı" sözcükleri ile kurulan sözler bitişik yazılır.

barışsever	dershane	depremzede
vatansever	yazihane	insanoğlu
doğumevi	misafirperver	ademoğlu
yayınevi	beyanname	eloğlu
huzurevi	kanunname	elkızı
orduevi	amcazade	havvakızı
öğretmenevi	dayızade	

Dikkate Al

"Ecza, hasta, posta, pasta vb." sözcükler "hane" sözüyle birlikte yazıldığında kullanımlarındaki yaygınlık dolayısıyla

eczane
postane
pastane
hastane

şeklinde "ha" sesleri düşmüş, bitişik yazılmıştır.

➔ "-en, -r, -mez, -miş" sıfat-fiillerin kalıplaşmasıyla oluşan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

cankurtaran	güngörmüş
çöpçatan	karıncaincitmez
uçaksavar	kadirbilmez
varyemez	kuşkonmaz

➔ İkinci sözcüğü görülen geçmiş zaman (-dı) ile kurulan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

çıtkırıldım	imambayıldı
fırdöndü	hünkarbeğendi
gecekondü	

➔ Ara yönleri belirten sözcükler bitişik yazılır:

kuzeybatı	güneybatı
kuzeydoğu	güneydoğu

➔ Kanunda bitişik olarak tescil edilmiş kuruluş adları bitişik yazılır:

ilkokul
ortaokul
yükseköğretim

➔ "ağa, baba, bey, hanım, nine vb." sözcükler ile kurulan birleşik sözcükler bitişik yazılır:

ağababa	hanımanne
ağabey	hacıağa
beyefendi	anneanne

Ayrı Yazılan Birleşik Sözcükler

- ➔ "etmek, olmak..." gibi yardımcı eylemler, isimlerle birleşik eylem oluşturduğunda ses düşmesi veya türemesi yoksa ayrı yazılır:
fark etmek	terk etmek
alt olmak	kul olmak
arz etmek	var olmak
hoşça kal	hoş geldiniz
- ➔ Birleşme sırasında sözcüklerin ikisi veya ikincisi asıl anlamlarını koruyorsa ayrı yazılır:
çalı kuşu	çörek otu
yılan balığı	cırcır böceği
tarla sıçanı	küpe çiçeği
- ➔ "Alt, üst, ana, ön, art, arka, yan, karşı, iç, dış, orta, büyük, küçük, sağ, sol, peşin, bir, iki, tek, çok, çift" sözcüklerinin başa getirilmesi ile oluşturulan birleşik sözcükler ayrı yazılır:
alt yazı	sağ açık
üst kat	yan etki
ana dili	iç işleri
ön söz	karşı görüş
ön yargı	dış borç
art niyet	peşin hüküm
- ➔ Nesne, alet, eşya adlarından biriyle oluşan birleşik sözcükler ayrı yazılır:
çakmak taşı	
el sabunu	
- ➔ Yol ve ulaşım ile ilgili birleşik sözcükler ayrı yazılır:
çevre yolu	keçi yolu
hava yolu	
- ➔ Durum, olgu, olay bildiren bu sözcüklerden biriyle kurulan birleşik sözcükler ayrı yazılır:
açık oturma	açık öğretim
iş birliği	Ay tutulması
yer çekimi	ana dili
- ➔ "yuvar, küre, bilim, bilgi" sözcükleriyle kurulan birleşik sözcükler ayrı yazılır:
hava küre	dil bilimi
yer küre	dil bilgisi
göz yuvarı	taş küre
- ➔ Yiyecek, içecek adlarından biriyle kurulan birleşik sözcükler ayrı yazılır:
kuyruk yağı	kuru yemiş
arpa suyu	tas kebabı
acı badem	
- ➔ Gök cisimleri ayrı yazılır:
Kutup Yıldızı, gök taşı	
- ➔ Organ veya organ yerine geçen sözcüklerden biriyle kurulan birleşik sözcükler ayrı yazılır:
aşık kemiği	safrı kesesi
serçe parmak	kartal burun
azı dişi	
- ➔ Zamanla ilgili birleşik sözcükler ayrı yazılır:
bağ bozumu	hafta sonu
gece yarısı	gün ortası
hafta içi	

Dikkate Al

"Bu gün" sözcüğü, içinde bulunan yirmi dört saatlik zaman dilimini kastediyorsa bitişik; herhangi bir günü işaret ediyorsa ayrı yazılır.

- ☀ Dil bilgisi konularına bugün gececeğiz.
- ☀ 19 Mayıs... Bu gün bir milletin bağımsızlık meşalesinin yandığı gündür.

"iç, dış, öte, sıra" sözcükleriyle oluşturulan birleşik sözcükler, terimler ayrı yazılır.

çığ dışı	aklı sıra
yurt içi	peşi sıra
yarı sıra	fizik ötesi

Örnek Soru

Sözcüklerin ikisi veya ikincisi birleşme sırasında anlam değişimine uğradığında birleşik sözcük bitişik, sözcüklerin ikisi veya ikincisi asıl anlamını koruduğunda birleşik sözcük ayrı yazılır.

Buna göre,

- I. Çizimlerinin favori tarzlarından biri her zaman balık sırtı olmuştur.
- II. Beştaş deyince aklıma beraber bu oyunu oynadığımız ablam gelir.
- III. Üstünde nar çiçeği tonunda kazağıyla hemen dikkat çekiyordu.
- IV. Siz onun ne hinoğluhin olduğunu bir de bana soracaksınız.
- V. Bu kadar öldürücü olabileceğini bilmiyordu araştırmacı elektrikli yılanbalığının.

numaralanmış cümlelerin hangisinde birleşik sözcük doğru yazılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) I ve V E) II ve V

Biz Çözdük

Öncülde verilen kurala göre II'de "beştaş"(oyun adı), IV'te "hinoğluhin" (oğlu, kızı sözleri) doğru yazılmıştır. I'de "balık sırtı" tarz bildirdiği için bitişik; III'te "nar çiçeği" renk bildirdiği için bitişik yazılmalıdır. V'te "yılanbalığı" ayrı yazılmalı çünkü ikinci sözcük olan "balık" öz anlamını korumaktadır.

Cevap: C

Örnek 5

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kullanılan birleşik fiilin yazımı yanlıştır?

- A) Çıktım, seyreyledim İstanbul'u her karışına doymak için.
- B) Şimdiye kadarki her türlü zorluğumun yanında olduğun için gerçekten sağol!
- C) Yediğim, içtiğim zehroldu bana zira senin gelmeyeceğine şahit oldu kulağım.
- D) N'eylerse kader kabulümdür, nefis her istediğini yapacak değil ya.
- E) Nedense mahvolmak için çok uğraştı ne var ki sürekli yanındaydı sevdikleri.

Sen Çöz 5

Yabancı Sözcüklerin Yazımı

➔ Dilde yerleşmiş sözcükler genellikle okunduğu gibi yazılır. Ancak kimisi orijinal hâliyle de yazılabilir:

Paris
Londra
Molyer → Moliere
Şekspir → Shakespeare
Orijinal

➔ Özel addan genelleşerek tür adı hâline gelen yabancı adlar küçük yazılır:

platonik (Platon'dan gelir.)
sadist (Marques de Sade'den gelir.)

➔ Batı kökenli alıntılarının içindeki ve sonundaki "g" ünsüzleri, olduğu gibi okunur ve yazılır:

biyografi öge
dogma program
magma paragraf

Dikkate Al

Ancak "fotoğraf, topoğraf, coğrafya" sözcüklerinde "g"ler, "ğ" ye dönüşmüştür.

"İle" nin Yazımı

➔ Bağlaç veya edat olarak kullanılan "ile" bitişik yazılabileceği gibi ayrı da yazılabilir. Ünsüzle biten bir sözcükten sonra geldiğinde "-i" düşer. Ünlüyle biten bir sözcükten sonra geldiğinde "i" düşer, araya "y" koruyucu ünsüzü girer.

...kalem ile kağıt → kalemle kağıt
"i" düşer.
... araba ile → arabayla
"i" düşmüş
"y" gelmiştir.

"De" nin Yazımı

Türkçede iki "de" vardır:

a) Ek olan "-de"

- ➔ Her ek gibi sözcüğe bitişik yazılır.
- ➔ "-de, -da, -te, -ta" şekilleri vardır. Yani ünsüz sertleşmesi (benzeşmesi) kuralına uyar.
- ➔ Cümleden çıkarıldığında anlam bozulur. "Bulunma, zaman" gibi anlamlar katar cümleye.

- ★ Sobada pişirilen kestanenin tadı başkadır.
- ★ Geçenlerde onu yolda yalnız dolaşırken gördüm.
- ★ Çocuk kapakta yazılan şifreyi çözmeliydi.

Dikkate Al

"-de" ekleri, cümleden çıkarılınca anlam bozuluyor. Dolayısıyla ektir.

b) Bağlaç olan "de, da"

- Sözcük olduğu için ayrı yazılır.
- Sadece "de, da" biçimi vardır. Ünsüz benzeşmesine kesinlikle uğramaz.
- Cümleden çıkarıldığında anlam bozulmaz ancak daralabilir.

- ★ Eve gelse **de** beni aramayı akıl etmez.
- ★ Mayıs ayı **da** pek sıcak geçti bu yıl.
- ★ Suçlamak, hiç **de** doğal değildi.

"-de, da" bağlacı, cümleden çıkarılınca anlam daralsa da bozulmuyor. Bağlacın yerini virgül veya noktalı virgül alabilir.

Dikkate Al

"de" cümleden çıkarıldığında anlam bozuluyorsa **ek**, anlam bozulmuyorsa **bağlaç**tır.

- ★ Etrafta bizden başka **da** kimse yoktu.
↳ Ek ↳ Bağlaç
- ★ İnsan, davranışlarında doğal olmayı **da** başarmalıdır.
↳ Ek ↳ Bağlaç
- ★ Ahmet **de** işinde pek ustadır.
↳ Bağlaç ↳ Ek

"Ki" nin Yazımı

Türkçede iki "ki" vardır:

a) Ek olan "-ki"

Sıfat Yapan - "ki"

- Bitişik yazılır.
- İsmi önüne gelerek onu etkilediği için sıfat yapar.
- Kendinden önce genellikle "-de" hâl eki bulunur.
- ★ Evdeki hesap çarşıya uymadı.
- ★ Çocuk elindeki beğendi sanırım.

İlgi zamiri "-ki"

- Bitişik yazılır.
- İsmi (tamlananın) yerini aldığı için zamirdir.
- Kendinden önce "-ım, -ın" tamlayan ekleri bulunur.
- ★ Benimki seninkine göre daha düzenli olmuş.
- ★ Seramiğin rengi duvarınki ile uyumadı.

Dikkate Al

Ek olan "-ki", cümleden çıkarıldığında anlam bozulur.

b) Bağlaç Olan "ki"

- ➡ Sözcük olduğu için ayrı yazılır.
- ➡ Cümleden çıkarıldığında cümlenin anlamı daralsa da bozulmaz.

- ★ Duydum **ki** unutmuşsun gözlerimin rengini.
- ★ İçimde öyle bir sıkıntı var **ki** anlatamam.
- ★ Asalet **ki** en çok yakışandır sana.

İPUCU: Çekimli eylem ve yüklemden sonra gelen "ki" bağlaçtır ve ayrı yazılır. Ayrıca özneyi pekiştirme göreviyle kullanıldığında da ayrı yazılır.

Dikkate Al

"ki"nin ek mi, bağlaç mı olduğunu anlamının bir yolu da şudur: Cümledeki "ki"den sonra "-ler" getirilir, bu ek sözcüğe uyarsa ve sözcük anlamlıysa "-ki" bitişik; sözcüğe uymaz ve anlamsızca ayrı yazılır.

- ★ Sizin**ki** bugün sınavdan kötü not almış.
"sizinkiler" → sözcüğe uydu → bitişik yazılır → **ektir.**
- ★ Sen **ki** beni zor günümde yalnız bıraktın.
"senkiler" → sözcüğe uymadı → ayrı yazılır → **bağlaçtır.**

Örnek 6

Aşağıdakilerin hangisinde bitişik yazılması gereken "-ki" ayrı yazılmıştır?

- A) Görselde yeryüzü şekilleri -ki pek net değil-bize kayaç türlerini veriyor.
- B) Tortul kayaçlar suda kolay çözülebildiği içindir ki dirençsizdir bu kayaçlar.
- C) Toprağın tabakalı kısımlara kadar ki aşınım etmenlerini göz önünde bulundurmamak gerekir.
- D) Türkiye yeryüzü şekilleri bakımından zengin ki bu şekiller farklı adlandırılmıştır.
- E) Ülkemiz önemli depremlere gebe ki en son İzmir'de acı tecrübe ettik bunu.

Sen Çöz 6

Unutma!

Bağlaç olmasına rağmen kalıplaştığı için daima bitişik yazılan "ki"ler aşağıdaki gibidir:

S anki O ysaki M eğerki B elki A H albuki Ç ünkü E M ademki İ llaki

“Mi” nin Yazımı

- ➡ “mı, mi, mu, mü” biçimleri vardır.
- ➡ Kendinden önceki sözcükten her zaman ayrı yazılır.
- ➡ Kendinden sonra gelen şahıs ekleri ile bitişik yazılır.
- ➡ Cümleye “soru, pekiştirme, zaman vb.” anlamlar katar.

	Anlam
☀ Benimle kütüphaneye gelir misiniz ?	→ “rica, talep”
☀ Sizin hiç babanız öldü mü ?	→ “soru”
☀ Şirin mi şirin bir evimiz var.	→ “pekiştirme”
☀ Emircan eve geldi mi beni arasin.	→ “zaman, koşul”

Unutma!

Olumsuzluk eki “-me, -ma” daralmaya uğradığında “-mı, -mi, -mu, -mü” ye dönüşür. Ancak bu durumda kesinlikle ayrı yazılmaz ve soru edatı ile karıştırılmamalıdır.

<p>☀ Lale, bizimle neden gel miyor?</p> <p style="text-align: center; color: green;">yanlış
yazılmıştır.</p>	}	Buradaki “-mi” daralmaya uğramış “-me” olumsuzluk ekidir, soru edatı değil; bitişik yazılmalı. Soru anlamı “neden” ile sağlanmış bu cümlede.

“-ler” in Yazımı

- ➡ Özel isme gelen “-ler” eki kesme işareti ile hiçbir durumda ayrılmaz. Eklendiği sözcüğe farklı anlamlar katabilir.

	Anlam
☀ Akşama Ahmet lere gidiyoruz, dedi bana.	→ “aile”
☀ Asur lar , Mezopotamya'nın en kadim milletidir.	→ “soy, ulus”
☀ Nice Yunus lar , Mevlanal ar yetişecektir daha.	→ “benzerleri”

9) Tarihlerin Yazımı

<p>08.06.2020</p> <p>08/06/2020</p> <p>08 Haziran 2020</p>	}	<p>Tarihlerin bu şekilde yazımları doğrudur.</p>
<p>08. Haziran. 2020</p> <p>08 - Haziran - 2020</p>	}	<p>Tarihlerin bu şekilde yazımları yanlıştır.</p>

Dikkate Al

Yanlarında sayı bulunan ay ve gün adları büyük harfle yazılır ve aldıkları ekler kesme işareti ile ayrılır. Yani belirli bir gün ve ay belirttiğinde gün ve ay adı büyük yazılır.

- ✦ 12 Temmuz **S**alı günü, onun ölüm yıl dönümüydü.
- ✦ Sınav bu yıl 23 **M**art'ta yapılacak.
- ✦ 2013'ün sıcak bir Haziran sabahında doğru kızım.
- ✦ Ekim 1973'te tanıştık onunla. } "Ekim 1973'de" olmaz. Ünsüz sertleşme-
sine uğradığı için "-te" olmalı.

Unutma!

Ancak belirli bir tarih bildirmeyen (yanında sayı olmayan) gün ve ay adları küçük yazılır.

Bu sene **t**emmuzda Alanya'da olacağız.

Yön Adlarının Yazımı

➡ Yön isimleri (kuzey, güney, güneybatı...) özel isimden önce gelirse **büyük**, sonra gelirse **küçük** yazılır.

KURAL

YÖN ADI + ÖZEL AD + YÖN ADI

BÜYÜK

KÜÇÜK

- ✦ Son yıllarda **D**oğu **A**syası turistlerce rağbet görüyor.
yön adı özel ad
- ✦ Son yıllarda **A**syası'nın **d**oğusu turistlerce rağbet görüyor.
özel ad yön adı
- ➡ Ara yönler bitişik ve yukarıdaki kurala uygun yazılır.
- ✦ Bu sene **G**üneybatı **A**frika felaketlerle boğuşuyor.
yön adı özel ad
- ✦ Bu sene **A**frika'nın **g**üneybatısı felaketlerle boğuşuyor.
özel ad yön adı

Sayıların Yazımı

- ➡ Birden çok sözcükten oluşan sayılar **ayrı** yazılır.
- ✦ Çocuk **on beş** yaşına yeni basmıştı.

Dikkate Al

Parayla ilgili çek, senet vb. işlemlerde yazıyla yazılan rakamlar bitişik yazılır.

≠ÜçmilyonaltıyüzebinTL≠

Amaç, araya herhangi bir rakam koymayı, sahtekârlığı önlemek.

➔ Bilimsel olmayan, kesinlik aranmayan yazılarda sayılar yazıyla yazılır; bilimsel yazılarda, kesinlik aranan konularda sayılar rakamla yazılır.

✳️ Dört yıldır aynı yerde çalışıyorum.

✳️ Bahçem 1000 m² üzerine kuruludur.

➔ Çok sıfırlı sayılarda ilk sayıdan sonraki basamaklar yazı ile yazılabilir.

✳️ Ticaret hacmimiz 110 milyar dolara ulaştı.

➔ Çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üç gruba ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur: 3.354, 52.511 vb.

➔ Sayılarda kesirler virgülle ayrılır: 150,5m; 13,3 kg vb.

➔ Sıra sayılarının yazımında "-ıncı" ekinin yerine nokta konur veya sayı kesme işareti ile ayrıldıktan sonra ek yazılır.

3. sıra	}	İkisi de doğru
3'üncü sıra		
7'nci gün	}	doğru
7'inci gün		

yanlış (zaten "yedi"nin sonunda "i" var.)

➔ Üleştirme sayıları rakamla değil, yazıyla yazılır.

2'şer	}	Yanlış	ikişer	}	Doğru
3'er			üçer		

➔ Saatler yazılırken saat ile dakika arasına nokta konur ve tam saatlerde dakika okunmadan sözcüğe ek getirilir.

✳️ Onunla yarın 13. 15'te buluşacağız.

✳️ Yarın 13.00'te buluşacağız. (Doğru)

✳️ Yarın 13.00'da buluşacağız. (Yanlış)

} Tam saatlerde (13.00) dakika okunmadığı için ikinci örnek yanlıştır.

İkilemelerin Yazımı

➔ İkilemeler ayrı yazılır, ikilemeyi oluşturan sözcükler arasına noktalama işareti konmaz.

er	geç	mırın	kırın
doğru	dürüst	eş	dost
in	cin	mal	mülk...

Dikkate Al

Sonunda "-e,-a" hâl eki bulunan ikilemeler ayrı yazılır. "gitgide" sözcüğü bitişik yazılır. Bu sözcüğü oluşturan sözcükler fiildir, ek ise zarf-fiil ekidir. Bu sözcük tür kaymasına uğradığı için bitişik yazılır.

baş	başa	yıldan	yıla
art	arda	dişe	diş
iç	içe	başa	baş
peş	peşe	bire	bir
üst	üste	teke	tek
yan	yana		

- ✓ İkinci hecesinde dar ünlü bulunan sözcükler ikileme oluşturduğunda ünlü (hece) düşmesi olmaz.
şehirden şehire	} Doğru	şehirden şehre	} Yanlış
gönülden gönüle		gönülden gönle	

Unutma!

İkilemeyi oluşturan bazı sözcükler, anlam kaymasına uğradığı için bazı ikilemeler bitişik yazılır. Bu durumun çok sınırlı sayıda örneği mevcuttur.

birdenbire
gitgide
adamakıllı
altüst
örtbas
suspus

Dikkate Al

Pekiştirmeleri ikilemeler ile karıştırmamak gerekir. Pekiştirmeler bitişik, ikilemeler ise ayrı yazılır.

darmadağınık	bambaşka
bembayaz	sapasağlam
çırılçıplak	yapayalnız
düpedüz	büsbütün...

Kısaltmaların Yazımı

➡ Özel isim, birkaç sözcükten olmuşsa her sözcüğün ilk harfi alınır ve büyük harfler yazılır.

- ★ Devlet Malzeme Ofisi → DMO
- ★ Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu → HSYK

Dikkate Al

Büyük harfli kısaltmalarda harflerin arasına bir kullanım dışında nokta konmaz.

TBMM
ÖSYM
ODTÜ

T.C. → Türkiye Cumhuriyeti
Yaygın kullanımından dolayı arada nokta var!

Tek kelimenin kısaltmasının sonuna nokta konur.

İng.
Dr.
vb. vs. yy.

➡ Kısaltmaya gelen ek, açılımın okunuşına göre değil; kısaltmanın okunuşunda, son harfin okunuşuna göre getirilir.

- ★ Amaç AB'ne girmektir. → "abene" denmez. → Yanlış
- ★ Amaç AB'ye girmektir. → "abeye" denir. → Doğru

MEB'in	MEB'nın
YÖK'ün	YÖK'nun
TÜBİTAK'tan	TÜBİTAK'dan
ODTÜ'ye	ODTÜ'ne
Doğru	Yanlış

Unutma!

Küçük harfle yapılan kısaltmalara gelen ek, sözcüğün okunuşu esas alınarak yapılır.

☀ Buğdayın üç kg'ini öğütün.
kilogramını
(Doğru)

☀ Buğdayın üç kg'sini öğütün.
(Yanlış)

➡ Sonunda nokta bulunan kısaltmalara gelen ekin kesme işareti ile ayrılmasına gerek yoktur. Ek, sözcüğün tamamının okunuşuna göre eklenir.

☀ Öğrencim mat.ten kötü not aldığı için üzüldü. → Kesme işareti kullanılmaz.

İng.nin }
20 yy. da } Doğru
Alm.dan }

İng.'nin }
20 yy.' da } Yanlış
Alm.'dan }

Unutma!

Kısaltma "k" sesi ile bitiyorsa bu harf "ka" diye değil; "ke" diye okunur. Çünkü Türkçede ünsüzlerin sonuna "e" ünlüsü getirilir.

} TDK'ye
} TSK'nin
Doğru

TDK'ya
} TSK'nin
Yanlış

Kesme İşaretinin Kullanımı

➡ Kesme işaretinin dikkat edilmesi gereken bazı kullanımları şunlardır:

İstanbul'a
Marmara Bölgesi'nin
19 Mayıs'ta

} Özel isme gelen çekim ekini ayırmak için kullanılır.

1920'de
53'ten

} Sayıya gelen eki ayırmak için kullanılır.

YGS'ye
KPSS'ye
İTÜ'yü

} Kısaltmalara gelen eki ayırmak için kullanılır.

Karac'oğlan
n'eyleyim

} Kimi seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü belirtmek için kullanılır.

kova'nın
kovan'ın

} Anlam belirsizliğini veya karışıklığını önlemek için kullanılır.

Unutma!

Kurum, kuruluş, kurul, oturum, birleşim, iş yeri adlarına getirilen ekler, kesme işareti ile ayrılmaz.

- ★ Abim, Türk Dil Kurumuna atandı.
- ★ Mamak Belediyesinin işi zordu.
- ★ Meclisin 10. Oturumunun 3. Birleşimi varmış.

Bu kural sınavlarda sıkça sorulmuş ve ayırt edici olmuştur.

Dikkate Al

Özel isme gelen çekim eki, "-ler" çoğul eki hariç, kesme işaretiyle ayrılır fakat yapım eki ayrılmaz. Yapım ekinden sonra gelen çekim ekleri de ayrılmaz.

Ankara'ya

Ankaralılar → Ankara -lı- lar

Nazım'dan

Nazımcıların → Nazım -cı- -lar - in

Çekim
eki

Yapım Çekim Çekim
eki eki eki

İzmirli
Antalyasız
Türkçenin
İngilizceden

Doğru

İzmir'li
Antalya'sız
Türkçe'nin
İngilizce'den

Yanlış

Düzeltilme İşaretli (^) Sözcüklerin Yazımı

➡ Düzeltilme işareti (^) genel olarak üç görevde kullanılır:

★ Yazılışları bir, anlamları ve okunuşları farklı sözcükleri ayırt etmek için okunuşları uzun olan ünlülerin üzerine konur.

yar (uçurum)	-	yâr (sevgili)	hakim (bilge)	-	hâkim (yargıç, egemen, baskın)
kar (yağış)	-	kâr (kazanç)	hal (pazar yeri)	-	hâl (durum)
adem (yokluk)	-	âdem (insanoğlu)	şura (şu yer)	-	şûra (danışma kurulu)
hala (akraba)	-	hâlâ (an)	aşık (kemik)	-	âşık (sevdalı)

★ Dilimizdeki Arapça - Farsça sözcüklerdeki "g,k" sesleri ve kişi, yer adlarındaki "l" sesinin etkisinden dolayı düzeltilme işareti (^) kullanılır.

Kâğıt, rüzgâr, Hakkâri, hikâye, Halûk, Lâçin, Balâ, Amekân, dengâh, yadigâr, sükûn, sükût...

☀ Nispet "î"sinin belirtme durumu ve iyelik ekiyle karışmasını önlemek için kullanılır.

onun resmi	-	resmî işler
İslam dini	-	dinî bilgiler
kimya ilmi	-	ilmî konular
Osmanlı tarihi	-	tarihî bir gün

Unutma!

Nispet "î" si alan sözcüğe ek geldiğinde düzeltme işareti (^) kullanımını korur.

Bu dönemdeki millîlik anlayışının etkisi, çarpıcı olmuştur.

🌀 **Satır Sonu Yazımları**

➡ Satır sonuna birleşik sözcük geldiğinde sözcük hecelenerek yazılır. Yani iki sözcük arasında ulama yapılabiliyorsa ulama yapılan yer birleştirilip tek hece gibi okunur. Birleşik sözcükteki her sözcük, ayrı ayrı okunmaz.

Yanlış

...hanım -
eli
...ilk-
okul
...Çukur-
ova

Doğru

...hanı -
meli
...ilko-
kul
...Çukuro-
va

➡ Satır sonundaki ayrımlarda satırın sonunda veya başında tek harf bırakılmaz.

... a-
rabayı
... müdafa-
a

... ara-
bayı
... müda-
faa

➡ Satırın sonuna özel isim geldiğinde ve çekim eki geldiğinde yalnızca kesme işareti kullanılır. Kısa çizgiye (-) gerek görülmez.

... Vedat'-
ın
... Bodrum-
dan

... Vedat'
ın
... Bodrum'
dan

Bazı Önemli Detaylar

✓ hiçbir	her an	bir ara
birkaç	pek çok	bir gün
birçok	pek az	bir an
herhangi	her gün	hiç kimse

Bitişik

Ayrı yazılır.

✓ "Bir takım" "bazı" anlamında belgisizlik ifade ediyorsa bitişik; "sayı" bildiyorsa ayrı yazılır.

☀ Onunla birtakım problemlerimiz oldu. → "bazı" anlamında bitişik yazılır.

☀ Bize bir takım tornavida seti lazım. → "sayı" bildirdiğinde ayrı yazılır.

✓ "yor" ekinin olmadığı yerde meydana gelen daralma, yazım yanlışına yol açar.

... oyalıyacak	... oyalayacak
... söyleyen	... söyleyen
... konuşmıyacakmış	... konuşmayacakmış

Yanlış

Doğru

Bu karışıklık konuşma dili ile yazı dilinin farklılığından kaynaklanmaktadır.

✓ Sert ünsüz benzeşmesi (sertleşmesi) yazıda muhakkak gösterilmelidir. Gösterilmediğinde yazım yanlışına yol açar.

...tabakta

... tabakda

...1924' ten

... 1924'den

... Uşak'tan

... Uşak'dan

Doğru

Yanlış

✓ "mek" ile biten fiilimsilere ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde "k" sesi düşer; yerine "y" kaynaştırma sesi gelir. Bu durumda sözcükte ünsüz yumuşaması olmaz; yumuşama, yazım yanlışına yol açar.

✗ Kıyıda yürümeği severdi.

✗ Kıyıda yürümeyi severdi.

✗ Onu bulmağa gelmişler.

✗ Onu bulmaya gelmişler

Yanlış

Doğru

✓ Göçüşme (yer değiştirme) olayına söyleyişte rastlansa da yazı dilinde göçüşme olmaz. Olursa yazım yanlıştır.

yanlı <u>ş</u>	↔	yalnı <u>ş</u>
yalnı <u>z</u>	↔	yanlı <u>z</u>
kibri <u>t</u>	↔	kirbi <u>t</u>
sarı <u>msak</u>	↔	sarmı <u>sak</u>
kir <u>pi</u>	↔	kipri
ek <u>şi</u>	↔	eş <u>ki</u>
Doğru		Yanlış

"Yanlış ve yanlız" yazarsan "yanlış" yapmış olursun.

✓ Yardımcı eylemlere kurulan birleşik eylemlerde ses olayı (ses düşmesi- türemesi veya ses değişimi) varsa birleşik eylem bitişik, yoksa ayrı yazılır.

kasıt etmek	→	kastetmek	→	ünlü düşmesi	} Ses olayı olduğu için bitişik
hamt olsun	→	hamdolsun	→	ünsüz yumuşaması	
kayıp olmak	→	kaybolmak	→	ünlü düşmesi	
hapis eylemek	→	hapseylemek	→	ünlü düşmesi	
hal olmak	→	hallolmak	→	ünsüz türemesi	
terk etmek	→	terk etmek	} Ses olayı olmadığı için ayrı		
fark edilmek	→	fark edilmek			
farz olmak	→	farz olmak			

Örnek Soru

22 yaşının baharında hayatında ilk kez aşık oldu.

I

Bu aşk arkasında hiçbir şey bırakmıyor, yoluna çu kan her şeyi alaşağı ediyor, tutup göğe savuruyor;

II

Kanagava eyaleti böyle bir aşk görmemişti. Aşk

III

kasıngası gücünü hiç kaybetmeden okyanusa varmış, her tarafı yakıp kül ettikten sonra İran çöllerinde

IV

kum fırtınasına dönüşüp egzotik bir kale şehrinin tamamen kumlarda taktir edilesi bir şekilde görmüştü.

V

Bu parçada numaralanmış sözlerin hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I ve V

Biz Çözdük

I. sözcük olan "aşık" sözcüğü yanlış yazılmıştır. "Seven" anlamındaki "âşık" sözcüğünde düzeltme işareti (^) olmalı çünkü "aşık", kemik anlamına gelir. V. sözcük olan "taktir" in doğru yazılışı ise "takter" şeklindedir. II, III ve IV numaralı sözler doğru yazılmıştır. III ve IV'teki "eyalet ve çöller" özel isme dahil olmayan tür isimleri olduğu için küçük yazılır.

Cevap: E

YAZIMI KARIŞTIRILAN SÖZCÜKLER

DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ
adale	adele	apandisit	apandis	başvurmak	baş vurmak
aforoz	afaroz	antrenman	antreman	başrol	baş rol
affedersin	afedersin	altyapı	alt yapı	bijuteri	bujuteri
alalacele	alalacele	alüminyum	alimünyum	basmakalıp	basma kalıp
alt geçit	altgeçit	acente	acenta	cankurtaran	can kurtaran
aksesuar	aksesuvar	ana dil	anadil	cezaevi	ceza evi
açıkgöz	açık göz	ana vatan	anavatan	cicianne	cici anne
aşçıbaşı	aşçı başı	anekdot	anektot	ciklet	çiklet
açık oturum	açıkoturum	asfalt	asvalt	cıva	cıva
ağırbaşı	ağır başlı	bilinçaltı	bilinç altı	cibilliyetsiz	cibilyetsiz
alışveriş	alış veriş	babaanne	babane	çinekop	çinakop
afra tafra	afratafra	babaevi	baba evi	çiğ(pişmemiş)	çiy
apar topar	apartopar	büyük anne	büyükanne	çiy(su damlası)	çiğ
ara söz	arasöz	büyükelçi	büyük elçi	çağ dışı	çağdışı
arapsaçı	arap saçı	başa baş	başabaş	çekidüzen	çeki düzen
aperitif	aperatif	baş başa	başbaşa	direkt	direk
alaca karanlık	alacakaranlık	başucu	baş ucu	defol	def ol
art arda	ardarda	başüstüne	baş üstüne	defetmek	def etmek
anneanne	anane	başkahraman	baş kahraman	doküman	döküman
açıortay	açı ortay	babayığit	baba yiğit	dinozor	dinazor
ardı sıra	ardısıra	bağırsak	barsak	dizüstü (bilg.)	diz üstü
doğal gaz	doğalgaz	gözyaşı	göz yaşı	ilköğretim	ilk öğretim
değnek	deynek	grup (takım)	gurup	ilkokul	ilk okul
doğüstü	doğa üstü	gurup (vakit)	grup	işveren	iş veren
eşkiya	eşkiya	gökyüzü	gök yüzü	iş yeri	işyeri
eşofman	eşortman	gözdağı	göz dağı	iş adamı	işadamı
erozyon	erezyon	giderayak	gider ayak	inisiyatif	insiyatif
egzoz	egzos	günaşırı	gün aşırı	ikiyüzlü	iki yüzlü
etüt	etüd	gitgide	git gide	illaki	illa ki
ek fiil	ekfiil	güvenoyu	güven oyu	ipucu	ip ucu
entelektüel	entellektüel	hafta sonu	haftasonu	ızdırıp	ıstırıp
espri	espiri	havaalanı	hava alanı	jimnastik	cimnastik
elektrik	elektirik	hava yolu	havayolu	karakter	karekter
enikonu	eni konu	herhangi	her hangi	karate	karete
floresan	florasan	herkes	herkez	kapitülasyon	kapütülasyon
feshetmek	fesih etmek	herhâlde	her halde	kapüşon	kapşon
fantezi	fantazi	hoparlör	haporlör	kontör	kontor
fritöz	firitöz	hoşgörü	hoş görü	kupür	küpür

DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ	DOĞRU	YANLIŞ
fasulye	fasülye	Hristiyan	Hırıstıyan	karnabahar	karnıbahar
fiyat	fiat	hafriyat	harfiyat	komodin	komidin
gardırop	gardrop	halüsinasyon	halisinasyon	kontrplak	kontraplak
gözüaltı(gözetim)	göz altı	içgüdü	iç güdü	konservatuvar	konservatuar
gelişigüzel	gelişi güzel	iddia	idda	Kuvayımilliye	Kuva-yı Milliye
gökkuşağı	gök kuşağı	illüzyon	illizyon	kurdele	kurdela
kravat	kırvat	müstahak	müsthak	pardösü	pardesü
kılavuz	klavuz	menemen	melemen	perhiz	pehriz
kolektif	kollektif	orotoryo	orotoryu	program	proğram
kolesterol	kolestrol	orijinal	orjinal	prodüktör	pirodüktör
kalemtıraş	kalem traş	orta oyunu	ortaoyunu	prosedür	pirosedür
kamuoyu	kamoyu	öge	öğe	poğaça	poğça
lavabo	lavobo	öteberi	öte beri	restoran	restorant
lanet	nalet	öngörü	ön görü	röportaj	roportaj
laboratuvar	labaratuvar	olağanüstü	olağan üstü	rastgele	rast gele
itibarıyla	itibariyle	önsezi	ön sezi	rast gelmek	rastgelmek
matbaa	matba	ön söz	önsöz	şefkat	şevkat
materyal	mataryel	ön ad	önad	şarj	şarz
müsvetde	müsvette	ön yargı	önyargı	şoför	şöför
metot	metod	özveri	öz veri	sebze	zebze
maydanoz	maydanos	öz güven	özgüven	silahşor	silahşör
itibarıyla	itibariyle	öz eleştiri	özeleştiri	sürpriz	süpriz
mahcup	mahçup	öz yaşam	özyaşam	sandviç	sandiviç
menü	mönü	önayak ol-	ön ayak ol-	şofben	şofpen
meyve	meyva	oy birliği	oybirliği	sarımsak	sarmısak
muşamba	muşanba	oldubitti	oldu bitti	süveter	suveter
muzdarip	mustarib	paralel	parelel	sezaryen	sezaryan
muhatap	muhattap	parlamento	parlemento	stajyer	stajer
tazyik	tazik	vatansever	vatan sever	yarımada	yarım ada
takdir	taktir	varsaymak	var saymak	yüzükoyun	yüzü koyun
tehdit	tehdid	varyemez	var yemez	yanı sıra	yanısıra
tespit	tesbit	veya	ve ya	yakinen	yakinen
telaffuz	telafuz	vejetaryen	vejeteryan	yeryüzü	yer yüzü
tıraş	traş	vazgeçmek	vaz geçmek	yılbaşı	yıl başı
tolerans	tölerans	vicdan	vijdan	zatürre	zatüre
unvan	ünvan	ya da	yada	zarafet	zerafet
uluslararası	uluslar arası	yıl dönümü	yıldönümü	(hayvan) zürafa	zürefa
üst geçit	üstgeçit	yüzüstü	yüz üstü	(kibar) zürefa	zürafa

1. Aşağıda büyük harflerin kullanımı ile ilgili kimi kurallar verilmiştir:

- Tarihî olay, çağ, dönem adları büyük harfle başlar.
 - Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları, lakaplar büyük harfle başlar.
 - Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar.
- Uyarı:** Özel ada dahil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar.
- Yer bildiren özel isimlerde kısaltmalı söyleyiş söz konusu olduğunda yer adının ilk harfi büyük yazılır.
 - Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge adlarının her sözcüğü büyük harfle başlar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yukarıda verilen kurallardan birine uyulmamıştır?

- A) 2019 yılında Telif Hakkı Yayın ve Satış Yönetmeliği'nde bazı değişiklikler yapıldı.
- B) Zaman sonra Çolak Salih'in de içinde vatanseverlik kıvılcıkları çakmaya başladı.
- C) Bu yüzyılın bize sunduğu İnternet Çağı'nın kimi olumsuz yönlerine vurgu yapıldı.
- D) İlk iş yerimi Birlik mahallesinde kurduğum için oranın bendeki yeri özeldir.
- E) Onunla akşama doğru Boğaz'a karşı oturmuş, çayı sohbeteye katık yapmıştık.

2. 2018 yılı temmuz ayı itibarıyla 6.714 resmî ve özel kurum olmak üzere protokolün imzalandığı tarihten bu zamana kadar ise toplam 24.198 resmî ve özel kurum Beyaz Bayrak almıştır.

Bu cümledeki yazım yanlışının açıklaması, aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Sayıların yazılışında kesirleri ayırmada yanlışlık yapılmıştır.
- B) Yabancı sözcüklerin yazılışına dikkat edilmemiştir.
- C) Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlamalıdır.
- D) Düzeltme işareti, kullanılmaması gereken örneklerde kullanılmıştır.
- E) Ses olayına uyulmamasından kaynaklanan yazım yanlışına yer verilmiştir.

3. Sözcüklerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır. Bir kuş türü olan "şeytaniğnesi" sözcüğü bitişik yazılır çünkü "şeytan" ve "iğne" sözcükleri anlamını yitirmiş, kuşla ilgileri kalmamıştır bu sözcüklerin.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmadığı için bir yazım yanlış yapılmıştır?

- A) Üzerinde süt beyazı bir bluz vardı, kalabalığa doğru yol alıyordu.
- B) Bu bölgede özellikle hafızali üzümü yetiştirilir, bölge insanı geçimini bundan sağlar.
- C) Bahçeye yeni yapacağım çatının eşek sırtı biçiminde olmasını istedim, dik olması için.
- D) Kahveye girdiğimizde onların sıcaklığının ilk göstergesi önümüze konan tavşankanı çaylardı.
- E) Bu dönem gelince babam beni yanına alırdı, kuyruklu yıldızı beraber izlerdik.

ÇİTA YAYINLARI

4. Birleşme sırasında sözcüklerin hiçbiri veya ikinci anlam değişikliğine uğramayan birleşik sözcükler ayrı yazılır: fulya balığı, arı kuşu, I gibi hayvan türlerinden biriyle kurulanlar; başparmak otu, II, tesbih ağacı gibi bitki türlerinden birinin adıyla kurulanlar; gece yarısı, gün ortası, III gibi zamanla ilgili birleşik sözcükler; IV, iş birliği, ana dili gibi durum, olgu, olay bildiren sözlerden biriyle kurulan birleşik sözcükler ayrı yazılan birleşik sözcüklerdir.

Bu açıklamada numaralı yerlere aşağıdaki örneklerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III	IV
A)	yalı çapkını	kâğıt ağacı	çakmak taşı	baş ağrısı
B)	saka kuşu	azı dişi	yer çekimi	hafta sonu
C)	uçuç böceği	keçi yolu	aşık kemigi	Ay tutulması
D)	Afrika domuzu	ölmez çiçek	hafta sonu	alt geçit
E)	yılan balığı	çörek otu	bağ bozumu	açık oturum

5. Modern tıbbın şekillenmesinde ne kadın ne erkek tek başına sorumludur. İllaki birini seçmeniz gerekirse Hipokrat iyi bir seçim olabilir. O, MÖ 3.yy'da Kos (İstanköy) Adası'nda yaşamış bir Yunan Doktor'du. Hastalıkların kızgın tanrıların ya da ruhların doğüstü cezalandırılmaları değil, anlaşılabilir ve önlenebilir doğal olaylar olduğunda ısrar eden ilk kişilerdendi. **Bu parçada altı çizili sözlerden hangisi veya hangilerinin yazımı yanlıştır?**
- A) I ve II
B) Yalnız III
C) III, IV ve V
D) III ve V
E) V, VI ve VII

6. 1. Müzikte kullanılan makam adları bitişik yazılır.
2. Hastalık adları bitişik yazılır.
3. Sıfat-fiil ekleriyle kurulan kalıplaşmış birleşik sözcükler bitişik yazılır.
4. İsim tamlaması şeklindeki renk adları ayrı yazılır.
5. Renk adlarıyla kurulan bitki isimleri bitişik yazılır.
a. Aşılardan bulunmasıyla suçlu gibi hastalıklar günümüzde yok denecek kadar az.
b. Boncuk mavisi gözleri ve delici bakışları son derece etkileyiciydi.
c. Dede Efendi'nin bu parçası, kürdilihicazkâr havasını veriyordu bize.
d. Kızımın dikensiz karadut diktik, kısa zamanda meyvesini yeriz.
e. Onun ne değerbilmez bir adam olduğunu, yıllara rağmen aramamasından belli.
- Birleşik sözcüklerin yazımı ile ilgili numaralanmış açıklamalar ile örnekleri aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?**
- A) 1c, 2a, 3e, 4b, 5d
B) 1c, 2a, 3e, 4d, 5b
C) 1a, 2c, 3b, 4e, 5d
D) 1c, 2a, 3b, 4e, 5d
E) 1d, 2c, 3e, 4a, 5b

7. (I) Finlandiya'da dokuz yıl süren zorunlu eğitimin sonunda öğrenciler lisede kariyer yollarını belirlemek üzere okul seçer. (II) Öğrencilerin önünde genel lise ve mesleki okul olmak üzere iki türde okul bulunmaktadır. (III) Öğrenciler, her ikisi de üç yıl süren iki okul türünden birini seçebilir ya da ikisini eş zamanlı takip edebilir. (IV) İki programın birlikte seçilmesi, eğitim süresini dört yıla çıkarır, bunun yanı sıra öğretim programını zorlaştırır. (V) Öğrencilerin lisede teknik eğitim seçmesi, kısa sürede iş başı yapmalarını da sağlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Başarisinin ve hayatta kalmasının sırrını Nasa'dan (Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi) öğrendiği alışılmadık bir felsefe ile aktarır: En kötü olasılığa hazırlan, hayatın tadını çıkar. "Bir Astronot'tan Hayat Dersleri"nde albay, okurları eğitim hayatı ve uzay keşfi yıllarının derinliklerine imkansız nasıl mümkün kıldığını anlatıyor hikâyesinde. Özellikle yer çekimsiz ortamda, basit bir ameliyata benzetiyor tecrübelerini.
- Bu parçadaki altı çizili bölümlerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**
- A) Yalnız I B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) Yalnız V

1. Bağlaç olan "de / da" ayrı yazılır ve kendinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak büyük ünlü uyumuna uyar, ayrıca "te / ta" biçimi yoktur. Hâl eki alan "-de, -da" kendinden önceki sözcüğe bitişik yazılır ve bulunma, zaman vb. anlamlar katar eklendiği sözcüğe. Ayrıca "-te, -ta" biçimi vardır.

Buna göre,

- I. Yumruklarımı sıkayım, dediğinizde yumruklarınız hiç de kararlı görünmez.
- II. Çevrenizde olup bitenlere pek sessiz kalmıştı, yakınlarınız gibi.
- III. Dinleyicilerinizle kurduğunuz göz teması da iletişimin bir ögesidir.
- IV. Masada ne masaymış arkadaş, anlattın da anlattın; bitmedi bir türlü.
- V. Konferansta kendimi resmen konuşmacıda görebiliyordum konuşma boyunca.

numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) Yalnız II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

2. Vincent ile yaşamak pek de kolay olmadı. Bir süre sonra babası, evi terketmesini istedi. Bu sıralarda o, umutsuzca âşık olmuştu. Kızın kendisi ve ailesi bu durumdan hoşnut olmadılar. 1881'in Noel Günü'nde ailenin kararıyla Vincent taşınmak zorunda kaldı ne var ki genç ve tecrübesiz olduğu için sorunlar yaşadı. Resimleri rustik natüremortlar ve soluk renklerden oluşuyordu. Brüksel Akademisindeki eğitimini yarım bırakarak kendi kendini yetiştirmeye başladı.

Bu parçadaki yazım yanlışı aşağıdaki düzeltmelerin hangisiyle giderilebilir?

- A) "âşık" sözcüğündeki düzeltme işaretini kaldırarak
- B) "Noel Günü'nde" ifadesindeki "Günü" sözcüğü küçük yazılıp eklenen ek bitişik yazılarak
- C) Kurum, kuruluş ismine gelen çekim ekini kesme işaretiyle ayırarak
- D) Ses düşmesi veya türemesinin gerçekleşmediği birleşik fiili ayrı yazarak
- E) "ne var ki" ifadesindeki unsurları bitişik yazarak

3. I. Ariyan Mevlâ'sını da bulur, belasını da.
II. Baş nereye giderse ayak da oraya gider.
III. Elin ağzı torba değil ki büzesin.
IV. Elden gelen, övün olmaz; o da vaktinde bulunmaz.
V. Gençlikte para kazan, karanlıkta kur kazan.

Numaralanmış atasözlerinin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) II ve III C) III ve IV
D) I ve IV E) IV ve V

4. Buzul döneminin sona ermesinden itibaren

I

İskandinavya Yarım Adası yılda yaklaşık

II

bir kaç milimetre yükselmektedir. Benzer şekilde

III

de aşınmanın etkisine bağlı olarak Alp Dağları

IV

her yıl yükselmekte, buna karşılık Hollanda, Almanya, Fransa'nın kuzeyinde yer alan ovalar ile İtalya'nın Venedik Şehri ve Po Ovası da

V

VI

çökmektedir.

Bu parçada altı çizili sözlerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) I ve II B) I ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) IV ve VI

5. **Aşağıdakilerin hangisinde sayıların yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

- A) Elmaları dağıtmadaki adalet anlayışı, büyükler için 2'şer, küçükler için 1'er tane olmasıydı.
- B) Yılın üç yüz altmış beş günü bu adamlar için zevk ve sefa anlamına geliyordu.
- C) Çocuk, merdivenin 20'nci basamağında mız-mızlanmaya başladı.
- D) Ticari evrakın üzerindeki "yirmibeşkr." ifadesi, işlemlerin hassasiyetini gösteriyordu.
- E) 2007 yılında Türk Dil Kurumunun 75. yılı, öğrencilerin de katılımıyla kutlandı.

6. (I) Kardeşler, tatillerini Kaş'ta geçirmek üzere Rize'den yola çıktılar. (II) Haritadaki güzergahı takip ederek ilk önce Erzurum'u ardından da UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan kimi yerleri gezeceklerdir. (III) Tabii ilk akla gelen Göreme Milli Parkı ve Kapadokya'yı (Nevşehir) ziyaret ederler. (IV) Kaş'a uzanan yolculuklarına devam eden kardeşler, kıyı çizgisine paralel uzanan sıra dağlar üzerinde yer alan Alacabel Geçidi'nde mola verirler. (V) Burada ki dağlarda bulunan kıvrımlı ve tabakalı yapı öngörülerini haklı çıkardı.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde aynı nedenden kaynaklanan yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

7. Anavatani Amerika kıtası olup buradan Dünya'nın her yerine yayıldığı bilinmektedir mısırın. ABD'nin New Mexico eyaletinde yapılan arkeolojik kazılar da kayalarda oluşmuş barınaklarda ve mağaralarda bulunan mısır koçanlarının yaklaşık 5000 yıllık olduğu farkedilmiştir. Öte yandan 1954 yılında, Mexico City'de yapılan arkeolojik kazılarda ise toprağın 50 - 60 m. derinliğinde mısır çiçek tozlarına rastlanmıştır.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisiyle ilgili bir yazım hatası yoktur?

- A) Kısaltmaların yazımı
B) Büyük harflerin kullanımı
C) "de" nin yazımı
D) Birleşik fiillerin yazımı
E) Sayıların kullanımı

8. I. Bakî Efendi yaşadı Kanunî devrinde
II. Bir lütfü çok mürüvveti çok padişah idi
III. Bakî Efendi de atmıştı bir kenara ömrünü
IV. Bakî'ler, Nailî'ler gelseydi o mülke sultan olurdu.
V. Rezaizade Ekrem Bey bile yıllarca dillerde dolaştı durdu.

Bu dizelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) Yalnız IV E) IV ve V

9. İngiltere ve Rusya'nın 1908'de yapılan Reval görüşmeleri sonrasında Osmanlı Devletine yönelik yaptığı açıklamalar, İttihatçıların padişaha baskı yapmasının yanısıra II. Meşrutiyet'i ilan etmelerine neden olmuştur.

Bu cümledeki yazım yanlışlarının giderilmesi için,

- I. "Reval görüşmeleri" ifadesi "Reval Görüşmeleri" biçiminde yazılmalıdır.
II. "Devletine" sözcüğü "devletine" şeklinde yazılmalıdır.
III. "Osmanlı Devletine" ifadesi, "Osmanlı Devleti'ne" biçiminde düzeltilmelidir.
IV. "İttihatçıların" sözcüğü "İttihatçı'ların" olarak yazılmalıdır.
V. "yanısıra" ifadesi ayrı yazılmalıdır.

önerilerinden hangisi uygulanmalıdır?

- A) I, II ve III B) I ve III
C) I, III ve IV D) I, III ve V
E) III, IV ve V

ÇİTA YAYINLARI

- 10.

	Sözcükler	Doğru	Yanlış
1	Kupür		✓
2	Metod		✓
3	Zarafet	✓	
4	Entelektüel	✓	
5	Maydonoz	✓	
6	Tıraş		✓
7	Ropörtaj		✓

Bu tablodaki numaralanmış sözcüklerin hangilerinin "doğru - yanlış" tespiti yanlıştır?

- A) 1, 5, 6 B) 1, 3, 6, 7
C) 2, 4, 6, 7 D) 1, 2, 3, 5
E) 3, 5, 7

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Nokta (.)

➤ Bitmiş cümlelerin sonuna nokta konur:

✳ Körlük, ürkütücü bir romandır.

➤ Sayılardan sonra sıra bildirmek için kullanılır:

✳ 3.
✳ XII. yy.
✳ III. Selim

”-ıncı” ekinin yerine nokta kullanılmıştır.

➤ Tarihlerde gün, ay, yıl arasına konur:

✳ 04.08.2007

✳ 19.05.1919

Unutma!

- ✓ Saatlerde saat ile dakika arasına nokta konur. İki nokta kullanılmaz.
- ✳ Olay, 15.30 civarında meydana gelmiş (Doğru)
- ✳ Yarınki toplantımız 10:30'a ertelendi maalesef. (Yanlış)

➤ Tek sözcüğün kısaltmasında kısaltmanın sonuna konur:

✳ Alm. (Almanca)

✳ Dr. (Doktor)

✳ Alb. (Albay)

✳ Cad. (Cadde)

✳ vb. (ve benzeri)

✳ vs. (ve saire)

✳ yy. (yüzyıl)

✳ vd. (ve diğerleri)

Tür adı olup iki sözcükten oluşan kısaltmanın sonuna konur.

➤ Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya kısa çizgi ile ayrılan sayıların yalnızca sonuncusundan sonra nokta kullanılır:

- ✳ Sinemada 2, 4, 6. sıralar bize aitti.
- ✳ XII - XIII. yy.larda bölgede hâkimiyet kurdular.

➤ Cümle değerinde olmasa da bibliyografik künyelerin sonuna konur:

- ✳ Türk Şiir Bilgisi, TDK Yayınları, Cem Dilçin, Ankara, 1961.

Virgül (,)

➤ Birbiri ardınca sıralanan eş görevli söz ve söz öbekleri arasına virgül konur:

- ✳ Güçlü olmak, cesur olmak, hayata tutunmak, hayalleri canlı tutmak, geleceğe bakmak gidecek zorlaşır.

(özneleri - fiilimsi gruplarını ayırmış.)

- ✳ Bazen bir yürek umudun, dayanışmanın, sevginin, cesaretin simgesi olur.

(tamlayanları - isimleri ayırmış.)

➤ Sıralı cümleleri ayırmak için cümleler arasına virgül konur:

- ✳ Okul çıkışı eve gelir, ders çalışırdım.

- ✳ Taşı delen suyun gücü değil, damlaların sürekliliğidir.

➤ Cümlede yükleme uzak düşmüş öznenin sonuna kullanılır:

- ✳ İroni, zekâdan yoksunsa çekilmez bir Özne zevzekliğe dönüşür.

➤ Cümle içinde ara söz ve ara cümleler iki virgül arasında gösterilir:

- ✳ Onu, günlük yaşamın mizah kâşifini, her gün anıyorum.

Unutma!

Ara söz, ara cümleler iki kısa çizgi arasında da gösterilebilir:

- Ondan kırk yen - Japon para birimi - aldım.

➤ Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan sözler arasına virgül konur:

- Çal sevdiğim, çal güzelim, çal maralım, çal!

➤ Tırnak içine alınmayan alıntı sözleri belirtmek için virgül kullanılır:

- Babam, sözünü tutmayan cevabından incinir, derdi.
- Büyük balık küçük balığı bazen korumalı, dedi hocamız.

➤ Anlam belirsizliğini, karışıklığını önlemek için sıfat ile isim arasına virgül konur:

- Toprak, yolun ortasına dökülmüş.
- Öteki, uçağa binmeden önce arkasına baktı.

Unutma!

Bu kullanımda virgülün olmaması, anlatım bozukluğuna yol açar.

➤ Yazışmalarda hitaptan sonra virgül kullanılır:

- Sevgili Kardeşim,
- Biricik Kızım,

➤ "Evet, hayır, yok, pekâlâ vb." ret ya da kabul bildiren sözcüklerden sonra virgül kullanılır:

- Olur, ben de sizinle gelirim.
- Hayır, onu bir daha görmek istemiyorum.

➤ Bibliyografik künyelerde yazar, eser, yayınevi vb. arasına virgül konur:

- Tuna Kıyıları, Remzi Kitabevi, Falih Rıfkı Atay, İstanbul, 1938.

Virgülün Kullanılmaması Gereken Yerler

✓ Cümlede art arda gelen zarf-fiilerden sonra virgül konur. Ancak cümlede sadece bir tane zarf-fiil eki almış sözcük varsa virgül konmaz:

- Dediklerimi duymamış gibi ardına bakmadan, bir şey demeden evin yolunu tuttu. (Virgül kullanılır.)

- Dediklerimi duymamış gibi ardına bakmadan (,) evin yolunu tuttu. (Virgül kullanılmaz.)

✓ Şart eki almış bir sözcükten sonra kesinlikle virgül gelmez şart eki almış sözcükler veya söz öbekleri birden çoksa araya virgül getirilir:

- İçini şüphe kaplarsa (,) kapıma gelme.

Şart eki almış tek sözcükten sonra virgül kullanılmaz.

- İçini şüphe kaplarsa, bana güvenmezsen kapıma gelme. (Virgül eş görevli ifadeleri bağlamıştır.)

✓ Bağlaçlardan önce ve sonra virgül gelmediği gibi tekrarlı bağlaçlarda da (ne...ne, hem...hem) virgül kullanılmaz:

- Ya bu deveyi güdersin (,) ya bu diyardan güdersin.
- Bize lâıyk bir evlat oldun da (,) araba istersin.

(Yay ayrıla belirtilen yerlere virgül gelmez.)

✓ "mı, mi" soru eki cümlede "-ınca" anlamında kullanıldığında soru ekinden sonra virgül kullanılmaz.

- Göç etti mi (,) köksüz kalıyor insan.
virgül
gelmez

Noktalı Virgül (;)

➤ Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür ve takımları birbirinden ayırmak için kullanılır:

- Bu yıl roman, hikâye, masal;
(anlatmaya bağlı metinler)
deneme, makale, söyleşi türlerini
(öğretici metinler)

işleyeceğiz.

- ✳ Bahçemizde neler yoktu ki: hanımeli, mimoza, er-
guvan; akrep, karınca, kertenkele... bitki
hayvan
- ➡ Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümlele-
ri birbirinden ayırmak için noktalı virgül kulla-
nılır:
- ✳ Anasına bak, kızını al; kenarına bak, bezini al.
- ✳ Aleve aydınlattığı için şükret; gölgede kalıp
mumu tutan el, unutulmamalıdır ama.
- ➡ Öznenin kendisinden sonra gelen ögelerle ka-
rışmasını önlemek için öznenin sonra noktalı
virgül kullanılır:
- ✳ Faruk Nafiz; Yahya Kemal, Ahmet Hamdi, Ah-
met Haşim gibi şairlerden de beslendi.
- ✳ Yeni tarz şiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice
görünüyordu.

İki Nokta (:)

- ➡ Kendisinden sonra açıklama yapılacak terim ve
cümleden sonra iki nokta kullanılır:
- ✳ Yalnızlık : Ufalıp ufalıp bir türlü yok olmama
hâlidir.
- ✳ Murakami romanlarında en sevdiğim şeyler-
den biri: Dünya yansa karakterler yaptıkları
işleri yapmaya devam ediyor.
- ➡ Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin
sonunda kullanılır:
- ✳ Şairin geniş bir konu yelpazesi var: aşk, tabi-
at, toplum...
- ✳ Masada neler yoktu ki: kebab, lahmacun, ay-
ran, salata...

Örnek Soru

Tek bir cümleyle söylemek gerekirse $\frac{I}{I}$, $\frac{o}{II}$, iflah
olmaz bir romantikti; $\frac{III}{III}$ dik başlı $\frac{IV}{IV}$, alaycıydı. Daha
net ifade ettiğimde $\frac{V}{V}$, dünyada olup bitenlerden
bihaberdi $\frac{VI}{VI}$, bir kez konuşmaya başladı mı susmak
bilmezdi $\frac{VII}{VII}$, ama aklının uyuşmadığı kişilerin yanında
ağzını bıçak açmazdı.

**Bu parçada numaralanmış noktalama işaretleri-
nin hangisi yanlış kullanılmıştır?**

- A) I, II ve IV B) II, III ve VI
C) I, V ve VII D) III, V, VII
E) IV, V ve VI

Biz Çözdük

Şart eki (-se) ve zarf -fiil ekinden sonra virgül kullanılmadığı için I ve V'te; bağlaçtan önce ve sonra virgülün kullanımı yanlış olduğu için VII nu-
maralı yerlerde noktalama yanlış vardır. II, III, IV ve VI'daki noktalama işaretleri doğru kulla-
nılmıştır.

Cevap: C

Unutma!

İki noktadan sonra büyük harfle başlanır. İki nok-
tadan sonra örnek verildiğinde örnekler, küçük
harfle yazılır.

- ✳ Namık Kemal'le birlikte edebiyat yeni kav-
ramlar edindi: vatan, hürriyet, hak...

- ➡ Karşılıklı konuşmalarda konuşan kişiyi belir-
ten sözlerden sonra kullanılır:
- ✳ Mehmet Paşa: Bu savaşı kazanacağız!
Koro: Zafer bizimdir!
- ➡ Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kul-
lanılır:
- ✳ ka : til, i : cat, ka : ide...
- ➡ Genel ağ adreslerinde kullanılır:
- ✳ http : // tdk.org.tr

Üç Nokta (...)

- ➡ Yüklemi söylenmemiş, tamamlanmamış cümle-
nin sonuna konur. Bu cümlelere eksiltili cümle
denir.
- ✳ Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyun-
dan...
- ✳ Öğleden sonra çiseleyen yağmurun nağmele-
ri...
- ➡ Örneklerin devamının olduğunu belirtmek için
örneklerin sonuna konur:
- ✳ Tören yerinde herkes hazırды: öğretmenler,
öğrenciler, diğer personeller...
- ➡ Açıklanmak istenmeyen veya kaba sayıldığı
için yazılmayan sözcüklerin yerine üç nokta
konur:
- ✳ Şoför, B...ye yaklaştığımızı bildirdi.
- ✳ Kılavuzu karga olanın burnu b...tan çıkmaz.

- ✳️ Olumsuz, haddini bilmez, kaba kişileri "Üç Hı..." prensibiyle tanımlardı.
- ➡️ Alıntılarda başta, ortada, sonda alınmayan bölümlerin yerine konur.
- ✳️ ...biraz sonra çantadan hepimizi şaşkına çeviren bir şeyin ucu...
- ➡️ Karşılıklı konuşmalarda eksik bırakılan cevabın yerine kullanılır:
 - Ne arıyorsun burada?
 - Şey...
 - Adın ne?
 - ...

Unutma!

"-dır" ek eyleminin düştüğü cümlenin sonuna üç nokta değil, nokta konur:

- ✳️ Kendimi iyi hissettiğim yer, evim. (evimdir.)
- ✳️ Onun kadar derin, (-dir) onun kadar gizemli (-dir) burası.

- ➡️ Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur:
 - ✳️ - Koca Ali ... Koca Ali, bel..

Unutma!

Ünlem ve soru işareti sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir.

- ✳️ Gök ekini biçer!.. Başaklar daha olmadan Nasıl da akşam oldu?.. Nasıl da yavrucaklar sustu?.. Nasıl da aşağıda serçecikler yuvalarına sığındı?..

Soru İşareti (?)

- ➡️ Soru bildiren, cevap gerektiren cümlenin sonuna soru işareti konur:
 - ✳️ Ağaçlarla çevrili apartmanın girişinde ne gördün?
- ➡️ Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için parantez içinde soru işareti kullanılır. Bundan sonra da küçük harfle devam edilir:
 - ✳️ Sivas'tan Ankara'ya 2 (?) saatte gelmiş.
 - ✳️ Yunus Emre (?-1240) Anadolu'nun bağrında yetişmiş bir değerdir.
- ➡️ Soru eki ve sözcüğü olmamasına rağmen soru anlamı sözlerin sonuna da konur:
 - ✳️ Adınız?
 - ✳️ Soyadınız?

Unutma!

Cevap gerektirmeyen soru cümlelerine **sözde soru cümlesi** denir. Sözde soru cümlelerinin sonuna da soru işareti konur:

- ✳️ Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
- ✳️ Bugün öğretmen derse gelir mi ki?

Dikkate Al

Cümle içinde soru sorulmuş ve bu soruya yine cümlede cevap verilmişse bu cümlelerin sonuna soru işareti konmaz:

- ✳️ Acaba doğru yere mi geldik, tabii ki hayır!
Soru Cevap

Dikkate Al

Soru ifadesi taşıyan sıralı cümleler ardı ardına gelmişse soru işareti en sona konur:

- ✳️ Sanat sanat için mi, toplum için mi, ikisi için mi?

Ünlem İşareti (!)

- ➡️ Sevinç korku, endişe, şaşırma vb. duyguları belirten; seslenmeli cümlelerin sonuna ünlem işareti konur.
 - ✳️ Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle!
- ➡️ Alay, küçümseme ve kinayeli söyleyiş özelliği kazandırmak için sözcükten sonra parantez içinde kullanılır:
 - ✳️ Bildiğini okumak dışında kimseye söz hakkı tanımayan bir demokrat (!) ile karşı karşıyaydık.

Dikkate Al

Ünlem işareti seslenme veya hitap sözcüğünün sonunda kullanılabileceği gibi cümlenin sonunda da kullanılabilir:

- ✳️ Eyvah! Adam buraya geliyor.
- ✳️ Eyvah, adam buraya geliyor!

Örnek 7

İletişim araçları 20. yy.dan itibaren müthiş geliş-
me gösterdi. Ahizeli telefonlar, cep telefonları, bilgisayarlar derken bu cihazların "akıllı" olanları da kuşattı etrafımızı. Artık yakınlarımızla iletişim kurmak çok kolay ... Acılarımızı, mutlulukları-
mızı anında paylaşabiliyoruz sevdiğimizle. Ancak kaybettiğimiz bir şeyler de var : İnsanların
gözlerine daha az bakılması, candan sohbetlerin azalmaya başlaması vb ... Ne de olsa herkesin elin-
de göz göze geldiği bir ekran var. İnsanlara muhtaç değiliz (!).
V

Bu parçada numaralanmış noktalama işaretlerinin hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I ve II
B) Yalnız II
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve V

Sen Çöz 7

Kesme İşareti (')

- ➔ Özel isme gelen çekim ekini ayırmak için kullanılır.
- ✳ Kuzeye yolunuz düşerse Akçakoca' ya uğramalısınız. **Özel Ad Çekim eki**

Unutma!

- ✓ Özel isme gelen yapım ekleri ve "-ler" çoğul eki, kesme işaretiyle ayrılmaz:
- ✳ Akçakoca sız bir Düzce gezisi
Özel ad Yapım eki
düşünemiyorum.

- ➔ Kısaltmalara gelen her türlü ek, kesme işaretiyle ayrılır.
- ✳ ATO'dan TBMM'ye bu hafta iki ziyaret gerçekleşti.
- ➔ Belirli bir tarih bildiren gün ve ay adlarından sonra gelen ekleri ayırmak için kullanılır.
- ✳ Toplantımızı 13 Mayıs'ta yapacağız.

Dikkate Al

- ✓ Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde sözcüğün okunuşu esas alınır.
- ✳ Elmanın fiyatı bu yıl 3 kg'ı geçmeyecek. **(kilogram)**

- ➔ Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır:
- ✳ Uzun uğraşlar sonucu ODTÜ'ye yerleşti. **(...Üye)**
- ➔ Sonunda nokta bulunan kısaltmaya veya üslü ifadeye ek geldiğinde ekin kesme işaretiyle ayrılması gerekmez:
- ✳ Su basması için 5m³ te anlaştık.
- ✳ Çocuk, İng.den kötü not almış.
- ➔ Akım, çağ, dönem adlarını ayırmak için kullanılır:
- ✳ Orta Çağ'a damga vurmuştu ünlü düşünür.
- ✳ Halit Ziya, Servetifünun Dönemi'nin lokomotif romansıdır.

Dikkate Al

- ✳ Kurum, kuruluş, kurul, iş yeri adlarına gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.
- ✳ Nehir Bakkala uğramanı rica ediyorum.
- ✳ Marmara Üniversitesinin kampüsünde olay vardı.
- ✳ Toplantı, Ankara Sanayi Odasında olacaktı.

Tırnak İşareti (" ")

- Doğrudan anlatım yoluyla, olduğu gibi aktarılan alıntı sözler tırnak içinde gösterilir;
- ✿ Eskiler "Bükemediğin eli öp." dememiş boşuna.

Dikkate Al

Tırnak içindeki alıntının sonuna gelen noktalama işareti, tırnak içinde kalır.

- ✿ İhtiyar adam "Hey çocuk, düşeceksin!" diye haykırdı.

- Cümle içinde özellikle belirtilmek istenen sözcükler veya sözler tırnak içinde verilebilir:

- ✿ "Kendi" zamiri cümlede şahıs zamiriyle kullanıldığında "pekiştirme" görevi üstlenir.

- ✿ Artık "insan gibi" yaşamak istiyordu mahkûmlar.

- Cümledeki eser isimleri tırnak içinde olur. Eserden sonra gelen ek tırnak içinde olduğu için kesme işaretinin kullanılması gereksizdir:

- ✿ Orhan Veli'nin "Kitabe-i Seng-i Mezar"ını okumadığına inanamıyorum.

Dikkate Al

Doğrudan anlatım yoluyla aktarılan alıntı söz, virgülle de belirtilebilir. Ancak aktarma dolaylı anlatım yoluyla yapılmışsa alıntı söz tırnak içine alınmaz:

- ✿ "Para, iyi bir uşak; kötü bir efendidir." der atasözü. → Doğru
- ✿ Para iyi bir uşak, kötü bir efendidir, der atasözü. → Doğru
- ✿ "Paranın iyi bir uşak kötü bir efendi olduğunu" söyler atasözü. → Yanlış

Tek Tırnak (' ')

- Tırnak içinde tırnak kullanıldığında "tek tırnak" kullanılır:

- ✿ Edebiyat öğretmenimiz "Şiirler içinde 'İkinci Şahsın Şiiri' gibisi var mı?" derdi bize.

Eğik Çizgi (/)

- Dizeler yan yana yazıldığında dizelerin arasına konur:

Kardır yağın üstümüze gecedin/Yağmurlu karanlık bir düşünceden/Ormanın uğultusuyla birlikte/Ve üstümüze dört nala, dümdüz bir mavilikte/Kar yağıyor üstümüze inceden

- ✿ Adreslerde apartman numarası ve daire arasına, semt ve şehir arasına konur:

Birlik Mahallesi No.:13/1 Dikmen/Ankara

- Genel ağ adreslerinde kullanılır:

<http://tdk.gov.tr>

Ters Eğik Çizgi (\)

- Bilişim uygulamalarında art arda gelen dizinleri ayırmak için kullanılır:

C:\Belgelerim\Türk İşaret Dili

Uzun Çizgi (—)

- Sadece konuşma çizgisi olarak kullanılır.

- ✿ Hacivat:

— Sabahı şerifleriniz hayrolsun!

Karagöz:

— Sizin de cebinizdeki paralarınız kaybolsun.

Kısa Çizgi (-)

- Satır sonuna sığmayan sözcüğü ayırmak için kullanılır:

- Ara söz ve ara cümleler, iki kısa çizgi arasında gösterilir:

Ara söz

- ✿ Genç kız - Mari - oturduğu yerde saatlerdir kitap okuyor, kahve içiyordu.

- Dil bilgisinde kök, gövde ve ekleri birbirinden ayırmak için kullanılır:

- ✿ görüşmeler → gör - üş - me - ler

- İsim yapma ekinin başına, fil yapma eklerinin başına ve sonuna konur:

- ✿ -ak, -den, -lık; -imsa-, -r-, -tır- vb.

- Sözcükler veya sayılar arasına "arasında, ve, ile, ila,...-den" anlamları vermek için kullanılır:

- ✿ Ankara - Sivas hızlı tren çalışmaları devam ediyor.

- ✿ Yeğenim, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesine yerleşti.

- ✿ Birinci Dünya Savaşı 1914 - 1918 yıllarında oldu.

Örnek Soru

I. Metin

Bahar diye diye getirdik baharı. Şimdi dışarı çıkma, eğlenme vaktidir. Bu eşsiz mevsim; nimetler, ilhamlar, yaratımlar mevsimidir. Bunları sonsuza kadar değerlendirmek gerek. Uçurtma uçurtmalı efil efil esen rüzgârda, dallardan meyve koparmalı, burcu burcu bahar kokan toprağı koklamalı hemen. Bu topraklarda neler boy vermez ki: çiçekler, ağaçlar, börtü böcekler...

II. Metin

İlkbahar, doğa döngüsünde kış ile yaz arasındaki mevsim; tabiatın uyandığı dönemdir. Mart ve haziran ayları arasında yaşanır. Hava sıcaklığı artar, âşıklar türer bu mevsimde. Meydana gelen hava değişikliklerinde "kırkikindi" adı verilen sağanak yağışlar mevsimidir. Bu yağışların tabiat için olağanüstü faydaları...

Bu iki metin için aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Düzeltme işareti, kullanılan sözcüklerde aynı görevdedir.
- B) Noktalı virgül anlam karışıklığını önlemek için kullanılmıştır.
- C) Sıralı cümleleri ayırmak için virgül kullanılmıştır.
- D) Üç nokta bitmemiş cümlenin sonunda kullanılma işlevindedir.
- E) Eş görevli sözcük ve söz öbeklerini ayırmıştır virgül.

Biz Çözdük

Bu soru hem noktalama bilgisi hem de bu bilginin kıyaslanmasını gerektirmektedir. Düzeltme işareti (^) "rüzgâr" sözcüğünde "g, k, l" harflerinin ince okunması; "âşık"ta yazılışları aynı, okunuşları farklı sözcüğün ayırt edilmesi için kullanılmıştır. Noktalı virgül I. metinde özneyi belirtmiş, II. metinde sıralı cümlede virgülle ayrılan cümleleri ayırmış. Üç nokta I. cümlede örneklerin devam ettiğini, II. cümlede cümlenin anlamca tamamlanmadığını belirtmek için kullanılmış. I. metinde virgül eş görevli sözcükleri ayırmış ama II. metinde bu görevde kullanımı yoktur. Bu yüzden A, B, D, E seçenekleri iki metin için söylenmez. Virgül, iki metinde de sıralı cümleyi ayırma görevinde kullanılmıştır.

(Doğru yanıt C)

Örnek 8

T.C.

ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

Konu: Kanalizasyon Çukurları

Ankara ili, Mamak ilçesi, Misket Mahallesi'nde ikâmet etmekteyim. Mahallemizdeki "kanalizasyon" çukurları, hayatımızı zorlaştırmakta; mahalle sakinlerinin hayatını tehlikeye atmaktadır. En kısa sürede mahallemizdeki tehlike arz eden çukurların kapatılmasını istiyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Misket Mah. 1500. Sok.

21/03/2021

No.: 1

Mamak/ANKARA

İnci
İnci İnci

Bu dilekçe örneğinde aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi işlevine uygun kullanılmıştır?

- A) İki nokta (:)
- B) Noktalı Virgül (;)
- C) Virgül (,)
- D) Eğik Çizgi (/)
- E) Kesme İşareti (')

Sen Çöz 8

1. Türkçe olmayan sözcüklerde kullanılan düzeltme işaretinin (^) görevlerinden biri de üzerine geldiği sesli harfi uzatmaktır. Bu durumda sesli harf iki harf değerinde uzar. Örneğin "âlim" sözcüğü "aalim" şeklinde telaffuz edilir.

Bu açıklamaya göre düzeltme işareti (^) aşağıdakilerin hangisinde sesli harfi uzatma göreviyle kullanılmamıştır?

- A) Yeryüzüne geldiğinden beri âdemoğlu, birçok zorluğun üstesinden gelmiştir.
B) Halk şiiri, özellikle âşıklık geleneği, toplumla iç içe olacak kadar somuttur.
C) Hiçbirimiz, Kâzım'ın derdinin ne olduğunu öğrenmek için kılızımızı kıpırdatmadık.
D) Gecenin hiç dinmeyen o rüzgârı, sabaha kadar uyutmadı bizi.
E) Geçmişten bugüne değişegelmıştır âdetler, hiçbiri aslında durağan değildir.

2. Aşağıda noktanın kullanıldığı bazı cümleler verilmiştir:

- Hiçbirimiz İng.nin bizi bu kadar zorlayacağını kestiremedik.
- Anlamını bilmediği deyimlerin açıklamasını "http://tdk.org.tr" adresinden buldu.
- Evimiz 16. Blok'tan sonraki iki katlı mavi binanın ikinci katındaydı.
- Bugünkü kurul toplantımızda gündem maddelerinden 1, 7, 8. maddeler en çok zamanımızı alan maddelerdi.

Noktanın aşağıdaki kullanım görevlerinden hangisi, bu cümlelerin herhangi biriyle örneklenmiştir?

- A) Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur.
B) Bir yazının maddelerini gösteren rakam ve harflerden sonra konur.
C) Bazı kısaltmaların sonuna konur.
D) Genel ağ adreslerinde kullanılır.
E) Virgülle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra konur.

3. Grafik 16'da görüldüğü üzere, sağ üst taraftaki grafik olacak, öğrencilerin ana eğitim düzeyi ilkökul, ortaokul, lise şeklinde sınıflandırılmıştır. Eğitim düzeyi, üç kategoride incelenmiş ve ana eğitim düzeyindeki her yükselişte öğrencilerin ortalama merkezî sınav puanlarında da önemli bir artış görülmüştür. Pekâlâ, ana eğitim düzeyi ilkökul olan öğrencilerin sınav puan ortalamasının daha anlamlı bir yükseliş gösterdiğini söyleyebiliriz.

Bu parçada virgülün (,) aşağıdaki kullanım görevlerinden hangisine örnek verilmemiştir?

- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarını ayırmak
B) Uzun cümlede yükleme uzak düşmüş özneyi belirtmek
C) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak
D) Cümle içindeki ara sözcükleri veya ara cümleleri ayırmak
E) Kabul, ret, teşvik vb. anlamlar bildiren sözcükleri göstermek

ÇİTA YAYINLARI

4. Bu gençler öylesine neşeli ve cömert ki... Şayet ^I bize böylesine bir mutluluğu âdeta her gün ve ^{II} rebilseler, oğlumuzun meyhaneci olup ağır çalış ^{III} masına da gerek kalmayacak, kendisinin "rahip" ^{IV} ^V olabilmesi için tahsilini gerçekleştireceğiz.
- Bu parçada altı çizili bölümlerin hangisindeki noktalama işaretinin kullanımı yanlıştır?**
- A) V B) IV C) III. D) II E) I

5. Mehmet () birden Turhan'a dönüp () () () Benim yeni lalam kim olacak () anne mührümü kime vereceğim?

Bir tiyatro metninin diyalog kısmından alınan yukarıdaki parçada parantezlerle () belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) ([] () (:) (-) (,)
B) (() () (:) (-) (,)
C) (,) (,) (:) (-) (:)
D) (() () (:) (-) (:)
E) (() () (:) (-) (,)

6. Falih Rıfkı Atay () () Atatürk henüz () Gazi Mustafa Kemal Paşa () idi. Benden ona dair bir kitap için ön söz istemişlerdi () () der bir anısında.

Bu cümlede yay ayrıçla () belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) (:) (") (,) (.) (")
 B) (,) (") (:) (.) (")
 C) (,) (") (') (') (.) (")
 D) (:) (") (,) (!) (.) (")
 E) (,) (") (') (') (.) (")

7. I. Şair boşuna "Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel / Sözcüklerinse kifayetsiz olduğunu" dememiş.
 II. Zarfın üstündeki "Kanarya Sokağı No.: 12/5 Seyranbağları/Ankara" ifadesini görünce eski adresinde olmadığını anladım.
 III. Hepimiz için 16/03/2019 tarihi, eğitimde yeni bir evrenin başlangıcıydı.
 IV. İsim filleri "-me, -ma/-mek, -mek/-ış, -ış, -uş, -üş" şeklinde karşımıza çıkar.
 V. Küçük bir sürü/dört inekle birkaç koyun/köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde eğik çizginin kullanımı yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Telaşla yemek yiyor () salına salına yürüyorsunuz () öyleyse neden ayaklarınızla yiyip () içip avuçlarınız üzerinde yürümüyorsunuz ()

Bu cümlede boş parantezlerle () gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama imlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) (,) (,) (:) (?)
 B) (,) (:) (,) (?)
 C) (,) (:) (,) (?)
 D) (:) (,) (,) (?)
 E) (,) (,) (,) (?)

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yazım ve noktalama bakımından doğrudur?

- A) Abisi kardeşine; "Senin de çocukça davranışların var, bunları terk etmen gerektiğini bilmiyor musun?" dedi.
 B) Abisi kardeşine: "Senin de çocukça davranışların var, bunları terketmen gerektiğini bilmiyor musun!" dedi.
 C) Abisi kardeşine: "Senin de çocukca davranışların var; bunları terk etmen gerektiğini bilmiyor musun?" dedi.
 D) Abisi kardeşine: "Senin de çocukça davranışların var, bunları terk etmen gerektiğini bilmiyor musun?" dedi.
 E) Abisi kardeşine: "Senin de çocukça davranışların var; bunları terk etmen gerektiğini bilmiyor musun?" dedi.

10. Ne çiçek açan ne de meyve veren bir ağaç olsam (I) Çünkü bereketin acısı (II) çoraklığın acısından beterdir ve cömert olan zengin ağrısı (III) sefil olan yoksulun çaresizliğinden daha korkunçtur. Kuru bir kuyu olsam (IV) böylece insanlar derinlerime taş atabilirler. Çünkü boş bir kuyu olmak (V) susuz dudakların hiç dokunmadığı saf bir su membası olmaktan iyidir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisine herhangi bir noktalama işareti getirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Arabayı durdurdum (I) motoru kapattım (II) sessizce evi seyrettik (III) büyük pencereden evin oturma odasının içini (IV) arkadaki avluyu (V) çamaşır kurutma telini bile görebiliyorduk.
Bu cümlede numaralanmış yerlerin hangisine diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?
A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Elbette her şeyi biliyordu: yabani havuç, papatya, krizantem... Çalışırken bitkilerin isimlerini mırıldanıyordu ama benim değil de kendisinin işine yarasan diye. Salt taklitçilik... Sonra doğruldu; salt batıya, elektrik kablosu ve telefon tellerinin kestiği, karmakarışık Victoria tarzı olanların uzaklarda gözden kaybolduğu muhteşem göğe baktı. Ellerini kalçalarına dayamış, geriye kaykılmıştı, sanki sırtında sorunu vardı. Sonra damdan düşercesine "Acı çekmeyi önlemenin tek yolu, insanlığın tümünden yok olmasıdır." dedi.
Bu parçadaki noktalama işaretleriyle ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yanlıştır?
A) Virgüllerle ayrılmış tür ve takımları ayırmak için noktalı virgül kullanılmıştır.
B) Örneklerin devamının olduğunu belirtmek için üç nokta kullanılmıştır.
C) Eş görevli sözcükleri ayırmak için virgül kullanılmıştır.
D) Bir yazıdan olduğu gibi aktarılan söz, tırnak içine alınmıştır.
E) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül kullanılmıştır.

3. Tekrar oturup ayaklarını spor ayakkabılara soktu () kimilerinin insanın elinden gelmez diyebileceği () gözle takip edilemeyecek bir hızla bağcıklarını fiyonk yaptı. Ama ben böyle düşünmüyordum. Bu () mühendisliğin ve yazılım programının bir zaferiydi () İnsan yaratılışının kutlanması ()
Bu parçada yay ayraçla () belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?
A) (;) (,) (,) (:) (...)
B) (,) (:) (:) (:) (.)
C) (;) (,) (,) (:) (.)
D) (,) (,) (,) (:) (...)
E) (,) (,) (,) (:) (...)

4. Hemşire: - (bağırarak) Hekim Bey!
Hekim: - Allah! Turizm mi patladı yoksa?
Hemşire: - Hayır efendim, hasta geldi.
Hekim: Evladım burası muayenehane. Tabii ki hasta gelecek. (...) Sakin olacaksın; anladın mı yavrum?
Bu diyalogdaki noktalama işaretlerinden hangisinin kullanımı yanlıştır?
A) Uzun çizgi (-) B) İki nokta (:)
C) Üç nokta (...) D) Noktalı virgül (;)
E) Virgül (,)

5. Aşağıdakilerin hangisinde noktalı virgül (;) diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?
A) Benim tattığım en büyük lezzet, hayat değil; hayatın ne verdiği, ne tattığıdır.
B) Kayserili bir tüccar, bahçeyi taradı önce; köpeğini ayak altında gördü, ona sinirlendi.
C) Sınav kaygısı yüksek birey, öz varlığından şüphe duyar; kendisine çevreyi, etrafı tehdit olarak görür.
D) Hayat; gül, diken, bağ, bahçıvanın bir arada hüküm sürdükleri yüreklerin bol olduğu bir bahçedir.
E) Misafirin soğuk görüntüsünden soğuyan çocuk, önce irkildi; salona, dışarıya zor attı kendini.

6. • Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.
- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adlarına gelen ekleri ayırmak için kullanılır.
- Özel adlara getirilen iyelik, durum, bildirme eklerini ayırmak için kullanılır.
- Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için kullanılır.

Aşağıdakilerden hangisi kesme işaretinin yukarıda verilen görevlerinden birini örneklendirmez?

- A) Karac' oğlan eğmelerin / Gönül sevmez değmelerin / İliklemiş düğmelerin / Çözer Elif Elif diye
- B) Tımar sisteminin Osmanlı Devleti'ndeki işleyişi, uzunca bir süre sağlıklı süregelmiştir.
- C) İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörü'ne kararın uygulanması için yeni bir yazının geldiği söyleniyor.
- D) Herkes Aralık'ın 12'sinin kendileri için milat olduğunu gayet iyi biliyordu.
- E) Epey yol katetmişti, bir an ardına bakınca kova'nın dibinin düştüğünü fark etti.

7. Bence bunun nedeni genç (I) yeni yazarların doğru konu seçimi yapmamaları (II) yürekten ve samimi yazmamalarıdır. Doğru ya (III) benim bir sabah uyanıp (IV) beklendiğinden hiç de emin olmadığım (V) ortalığın tozunu savuracak dahi romancıyla apansız karşılaşma umudum güçlü değil.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine virgül (.) getirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı () İlerle!

Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilelerle

Bu dizelerde yay ayrıçla () belirtilen yerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonu olduğu için üç nokta getirilmelidir.
- B) Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümle olduğu için iki nokta getirilmelidir.
- C) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna geldiği için üç nokta kullanılır.
- D) Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak gerektiği için noktalı virgül getirilmelidir.
- E) Bilinmeyen, kesin olmayan ve şüpheyle karşılanan bir durum olduğu için soru işareti konmalıdır.

9. Okur_ Yaşar Kemal'in Karacaoğlanlığına ka-
I

pılır. Peki_ bu kapılma neden yaşanır? Çün-
II

kü sözcükleri_ deyimleri ve atasözlerini il-
III

giñç kılıyor. Yazar anlatılarına nice bölgesel
sözler_ söyleyişler katar. Onda akan_ içindeki
IV V

taşların ve kumların kimileri ilk kez görülmüş olsa bile hiç yadırganmaz bir ırmaktır.

Bu parçada numaralanmış virgüller, görevleri bakımından ikiyeşerli gruplandırıldığında hangisi dışta kalır?

- A) V B) IV C) III D) II E) I

10. Ne iyicildir yaşam () yine de ondan uzaklaşmış () çok uzaklara gitmiş insan ()

Bu cümlede parantezlerle () belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi getirilmelidir?

A) (?) (.) (.) B) (.) (:) (...)

C) (:) (.) (.) D) (:) (.) (?)

E) (.) (.) (!)

CEVAP ANAHTARI

Sen Çöz

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
A	D	C	E	B	C	D	E							

TEST 1	1	2	3	4	5	6	7	8
	B	D	B	D	E	D	B	A
	9	10	11					
	E	D	E					

TEST 2	1	2	3	4	5	6	7	8
	D	C	A	B	E	B	E	D
	9	10						
	A	A						

TEST 3	1	2	3	4	5	6	7	8
	D	C	C	E	D	A	B	A

TEST 4	1	2	3	4	5	6	7	8
	D	D	D	E	A	C	E	C
	9	10						
	D	A						

TEST 5	1	2	3	4	5	6	7	8
	D	B	C	C	E	C	E	B
	9	10						
	D	D						

TEST 6	1	2	3	4	5	6	7	8
	C	A	C	D	D	E	D	B
	9	10						
	D	C						

NOTLARIM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

